

21^η Παγκόσμια Έρευνα για τους CEOs

Περίληψη των αποτελεσμάτων: Βασικά ευρήματα για την Κύπρο

Από την αισιοδοξία στην ανάπτυξη

85%

των CEOs είναι αισιόδοξοι
για τις προοπτικές
αύξησης των εσόδων τους
μέσα στους επόμενους 12
μήνες

79%

των CEOs ανησυχούν για
το μέλλον της Ευρωζώνης

Τα κύρια σημεία της τοπικής έρευνας

52%

των CEOs στην Κύπρο πιστεύουν ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα παρουσιάσει βελτίωση μέσα στους επόμενους 12 μήνες

85%

των CEOs είναι αισιόδοξοι για τις προοπτικές αύξησης των εσόδων τους μέσα στους επόμενους 12 μήνες

91%

είναι αισιόδοξοι για τις προοπτικές αύξησης των εσόδων της εταιρίας τους τα επόμενα 3 χρόνια

69%

των CEOs στην Κύπρο στοχεύουν στην ενίσχυση της εταιρικής τους ανάπτυξης και κερδοφορίας μέσω της οργανικής ανάπτυξης

79%

των CEOs ανησυχούν για το μέλλον της Ευρωζώνης

67%

των CEOs ανησυχούν για το ρυθμό μεταβολής της τεχνολογίας

63%

αναμένουν ότι ο αριθμός των απασχολούμενων στην εταιρία τους θα αυξηθεί κατά τους επόμενους 12 μήνες

Ελλάδα & Ηνωμένο Βασίλειο

είναι οι 2 χώρες που οι CEOs θεωρούν πιο σημαντικές για την ανάπτυξη της εταιρίας τους

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	⋮	1
Λίγα λόγια για την έρευνα	⋮	2
Οι CEOs της Κύπρου μίλησαν	⋮	3
Άδραξε τη μέρα	⋮	4
Παράθυρο στον κόσμο	⋮	10
Τι κρατά τους CEOs άγρυπνους τη νύχτα;	⋮	12
Παγκοσμιοποίηση	⋮	16
Είναι θέμα εμπιστοσύνης	⋮	18
Τεχνολογία & ταλέντο	⋮	22
Συμπεράσματα	⋮	28
Συνέντευξη με την Ελένη Καλογήρου, Ανώτατη Εκτελεστική Διευθύντρια της Hermes Airports Ltd	⋮	29
PwC Κύπρου	⋮	34

Σημειώσεις:

Το άθροισμα κάποιων στοιχείων πιθανόν να μην ισούται με 100% λόγω της στρογγυλοποίησης των ποσοστών και του αποκλεισμού των απαντήσεων «δεν γνωρίζω / δεν απαντώ».

Η ομάδα της ευρωζώνης περιλαμβάνει την Αυστρία, το Βέλγιο, την Κύπρο, τη Γερμανία, την Ελλάδα, την Ιταλία, την Πορτογαλία και την Ισπανία.

Εισαγωγή

Ευγένιος Χρ Ευγενίου
Διευθύνων Σύμβουλος
PwC Κύπρου

Η 21^η Παγκόσμια Έρευνα της PwC για τους CEOs, είναι και η 7^η έρευνα που γίνεται στην Κύπρο, σε μια συνεχή προσπάθεια να καταγράφουμε τον παλμό και τις αντιλήψεις της επιχειρηματικής μας κοινότητας.

Στη φετινή τοπική έρευνα, που διεξήχθη με τη συμμετοχή 67 CEOs επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο, κυριαρχεί η αισιοδοξία σε όλα τα επίπεδα. Τόσο για τις προοπτικές ανάπτυξης των εταιριών τους, όσο και για την ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας.

Σημαντικότερη εξέλιξη για την κυπριακή οικονομία -κατά την περασμένη χρονιά- είναι ότι τα στοιχεία των οίκων αξιολόγησης την τοποθετούν σε τροχιά ανάπτυξης και ότι υπάρχει πλέον δυνατότητα δανεισμού από τις αγορές με χαμηλότερο κόστος. Ωστόσο, για να διαχειριστούμε σωστά τις ευκαιρίες που ανοίγονται και να συνεχίσουμε με γνώμονα την ανάπτυξη, επιβάλλεται να προχωρήσουμε αποφασιστικά σε όλες τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις. Αυτές που θα ενισχύσουν τις αναπτυξιακές προοπτικές της οικονομίας, ώστε να καταστεί πιο εξωστρεφής, καινοτόμα και ανταγωνιστική.

Η συμμετοχή των CEOs από την Κύπρο στην έρευνα επιβεβαιώνει την ανάγκη για δράση, βάζοντας σε ένα πλαίσιο τις απειλές, τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες και αναδεικνύοντας θέματα όπως η εμπιστοσύνη, ο ρόλος της τεχνολογίας και η παγκοσμιοποίηση. Η επιχειρηματική φωνή της Κύπρου περιέχει απόψεις που συγκρίνονται με τις αντίστοιχες των CEOs και στην Ευρώπη και παγκόσμια. Με τον τρόπο αυτό μπορούμε να αποκρυσταλλώσουμε μια αντικειμενική άποψη για την κατεύθυνση που βαδίζουν οι επιχειρήσεις, για το τι σκέφτονται οι ηγέτες τους και ποιες είναι οι τάσεις που διαμορφώνουν την αγορά.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους CEOs που συμμετείχαν στην έρευνα και ειδικά την κα. Ελένη Καλογήρου, Ανώτατη Εκτελεστική Διευθύντρια της Hermes Airports Ltd. Η συμβολή της, μέσα από την προσωπική συνέντευξη και τον χρόνο που αφιέρωσε, ήταν πολύτιμη στην ολοκλήρωση αυτής της προσπάθειας.

Στην PwC σας ακούμε και είμαστε δίπλα σας για να σας πούμε τα πράγματα με το όνομά τους και να σας συμβουλευόμαστε σε αυτά που σήμερα μπορεί να μην φαίνονται σημαντικά, όμως αύριο θα αποδειχθούν απαραίτητα. Προσαρμόζοντας την τεχνογνωσία του παγκόσμιου δικτύου μας στις δικές σας ανάγκες, στόχος μας είναι να σας βοηθήσουμε να κάνετε τη διαφορά στον επαγγελματικό σας χώρο.

Εύχομαι η έρευνα που κρατάτε στα χέρια σας να αποδειχθεί χρήσιμο εργαλείο πληροφόρησης, σχεδιασμού και λήψης αποφάσεων για την ανάπτυξη της επιχείρησής σας.

Ευγένιος Χρ Ευγενίου

Λίγα λόγια για την έρευνα

Η 21^η Ετήσια Παγκόσμια Έρευνα της PwC για τους CEOs, με τίτλο «The Anxious Optimist in the Corner Office» ολοκληρώθηκε και φέτος με τη συμμετοχή σχεδόν 1.300 CEOs από 85 χώρες. Η έρευνα, που παρουσιάζεται κάθε χρόνο στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ στο Νταβός της Ελβετίας, εξετάζει τις απόψεις των CEOs για την οικονομία, την τεχνολογία, την παγκοσμιοποίηση και άλλα θέματα που επηρεάζουν τη στρατηγική σκέψη τους. Επιπρόσθετα, η έρευνα αναφέρεται εκτενώς και στον τρόπο που οι εταιρίες αντιμετωπίζουν τις ευκαιρίες, τις προκλήσεις και τις απειλές συγκρίνοντας τις απόψεις των CEOs από διάφορες γεωγραφικές περιοχές.

Πιο συγκεκριμένα φέτος, η έρευνα εστιάζει στη μείωση της εμπιστοσύνης στον επιχειρηματικό τομέα και σε άλλους σημαντικούς θεσμούς της κοινωνίας. Επιπλέον, εστιάζει στο ρόλο της τεχνολογίας και στο πως αυτή επηρεάζει το ανθρώπινο ταλέντο, με ιδιαίτερη αναφορά στους τομείς της ρομποτικής και της τεχνολογίας blockchain. Τέλος, η μετακίνηση κεφαλαίων, ανθρώπων και αγαθών συνεχίζεται, ωστόσο το ερώτημα που τίθεται είναι που τελικά εντοπίζονται οι ευκαιρίες για ανάπτυξη και που αναδύονται οι προκλήσεις.

Στην 21^η Έρευνα της PwC για τους CEOs, συμμετείχαν 67 CEOs από την Κύπρο για να μοιραστούν μαζί μας, όπως κάνουν 7 χρόνια τώρα, ότι τους απασχολεί σε σχέση με τη στρατηγική κατεύθυνση των επιχειρήσεών τους.

Στα χαρακτηριστικά ευρήματα της παγκόσμιας έρευνας, εντάσσονται η υπέρμετρη αισιοδοξία των CEOs για το παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον και μάλιστα σε επίπεδα ρεκόρ, αλλά και η αισιοδοξία τους για τις προοπτικές της δικής τους εταιρείας. Ωστόσο, οι ηγέτες εκφράζουν την ανησυχία τους για τη διαθεσιμότητα ταλέντου με ψηφιακές δεξιότητες, για τον αντίκτυπο της τεχνολογίας αλλά και για τις κοινωνικές απειλές, την τρομοκρατία, τη γεωπολιτική αβεβαιότητα και τις κυβερνοεπιθέσεις. Ας δούμε όμως τώρα τι συμβαίνει στην Κύπρο.

Οι CEOs της Κύπρου μίλησαν

Η εποχή που διανύουμε είναι γεμάτη προκλήσεις. Η Ευρώπη, αφού δοκιμάστηκε από τη μεγαλύτερη οικονομική κρίση των τελευταίων 80 ετών, τώρα αντιμετωπίζει έναν κύκλο αστάθειας με απρόβλεπτες συνέπειες. Μέσα σε αυτό το ρευστό Ευρωπαϊκό περιβάλλον, η Κύπρος ισχυροποίησε σημαντικά την οικονομία της, έχοντας εισέλθει σε περίοδο ανάπτυξης. Τα στοιχεία των οίκων αξιολόγησης και η πτωτική τάση των spreads των κυπριακών ομολόγων, αποτελούν την επιβεβαίωση ότι βρισκόμαστε σε καλό δρόμο.

Ωστόσο, η Κύπρος καλείται να προχωρήσει παρακάτω και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για βιώσιμη ανάπτυξη. Καλείται να αντιμετωπίσει μια σειρά από προκλήσεις με κυριότερες τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και τις επενδύσεις σε τεχνολογικές υποδομές.

Η αύξηση της παραγωγικότητας και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μέσα από δομικές μεταρρυθμίσεις, η προσέλκυση επενδύσεων, η διασύνδεση της πανεπιστημιακής γνώσης και έρευνας με την αγορά εργασίας και το χώρο των επιχειρήσεων, η ενίσχυση της καινοτομίας, ο ψηφιακός μετασχηματισμός και η επένδυση στο εκπαιδευτικό μας σύστημα, ώστε αυτό να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των νέων ανθρώπων του τόπου, αποτελούν το μεγάλο στοίχημα της Κύπρου. Στοιχείο που, αν κερδηθεί, θα δυναμώσει τη θέση της χώρας στους διεθνείς δείκτες επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας.

Φέτος την έρευνά μας τίμησε η κυρία Ελένη Καλογήρου, Ανώτατη Εκτελεστική Διευθύντρια της Hermes Airports Ltd. Την ευχαριστούμε ιδιαίτερα για τη συμβολή της!

Άδραξε τη μέρα

52%

των CEOs στην Κύπρο πιστεύουν ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα παρουσιάσει βελτίωση μέσα στους επόμενους 12 μήνες

Οι CEOs εμφανίζονται ιδιαίτερα αισιόδοξοι στην έρευνα, τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και στην Ευρωζώνη και στην Κύπρο. Είναι η πρώτη φορά, από το 2013 που γίνεται αυτή η ερώτηση στους CEOs, που η πλειοψηφία αυτών πιστεύει ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα βελτιωθεί. Αισιοδοξία λοιπόν και θετικά μηνύματα στον ορίζοντα.

Που οφείλεται όμως αυτή η αισιοδοξία; Είναι γεγονός ότι η παγκόσμια οικονομία στηρίζεται σε ισχυρούς οικονομικούς δείκτες καθώς, όπως φαίνεται, το 2017 θα αναδειχτεί ως η καλύτερη χρονιά μετά το 2010. Οι κεφαλαιαγορές βρίσκονται σε άνθηση και οι προβλέψεις υποδεικνύουν αύξηση του ΑΕΠ στις περισσότερες οικονομίες. Είναι χαρακτηριστικό ότι και η Ελλάδα δείχνει να

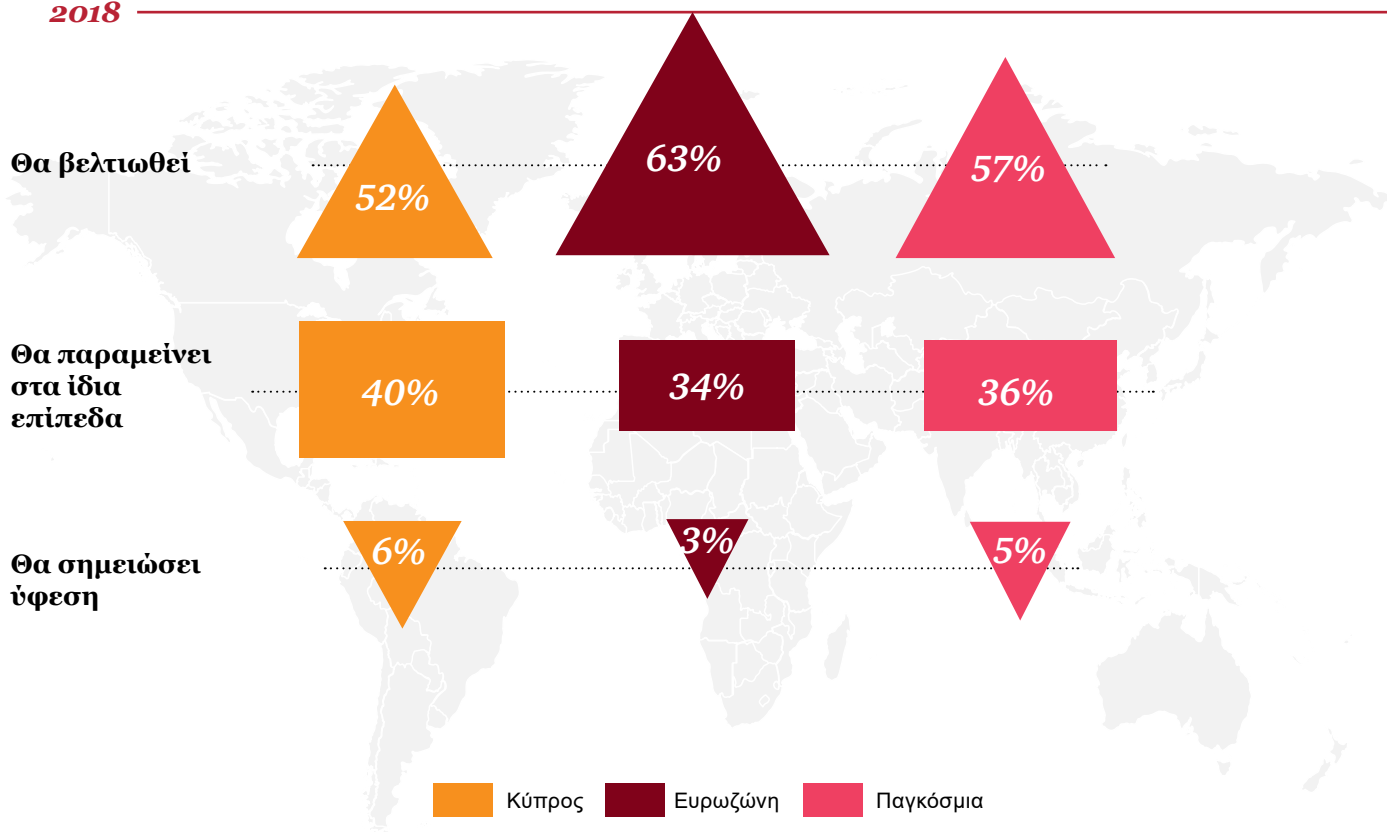
ανακάμπτει, όταν πριν από λίγα χρόνια βρισκόταν πολύ κοντά στο να εγκαταλείψει το ευρώ. Επιπρόσθετα, η Ρωσία και η Βραζιλία επέστρεψαν σε ρυθμούς ανάπτυξης, η Κίνα έχει σταθερή πορεία, η Ευρωζώνη ανακάμπτει, το Ηνωμένο Βασίλειο δείχνει να μην επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από το Brexit και τέλος οι Ηνωμένες Πολιτείες έχουν ανάπτυξη που αγγίζει σχεδόν το 3%.

Όσον αφορά στην πορεία των ΗΠΑ αξίζει να αναφερθεί ότι η διακυβέρνηση Τραμπ επικεντρώθηκε στις περικοπές των εταιρικών φόρων και στην ανανέωση των κανονισμών και των ρυθμίσεων. Το γεγονός αυτό συνέβαλε στην ανάπτυξη της χρηματιστηριακής αγοράς, στην καλλιέργεια της εμπιστοσύνης των εταιριών και στην αισθητή μείωση της ανεργίας.

Σχεδιάγραμμα 1: Προοπτικές ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας

Ε: Πιστεύετε ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα παρουσιάσει βελτίωση, θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα ή θα σημειώσει ύφεση μέσα στους επόμενους 12 μήνες;

2018

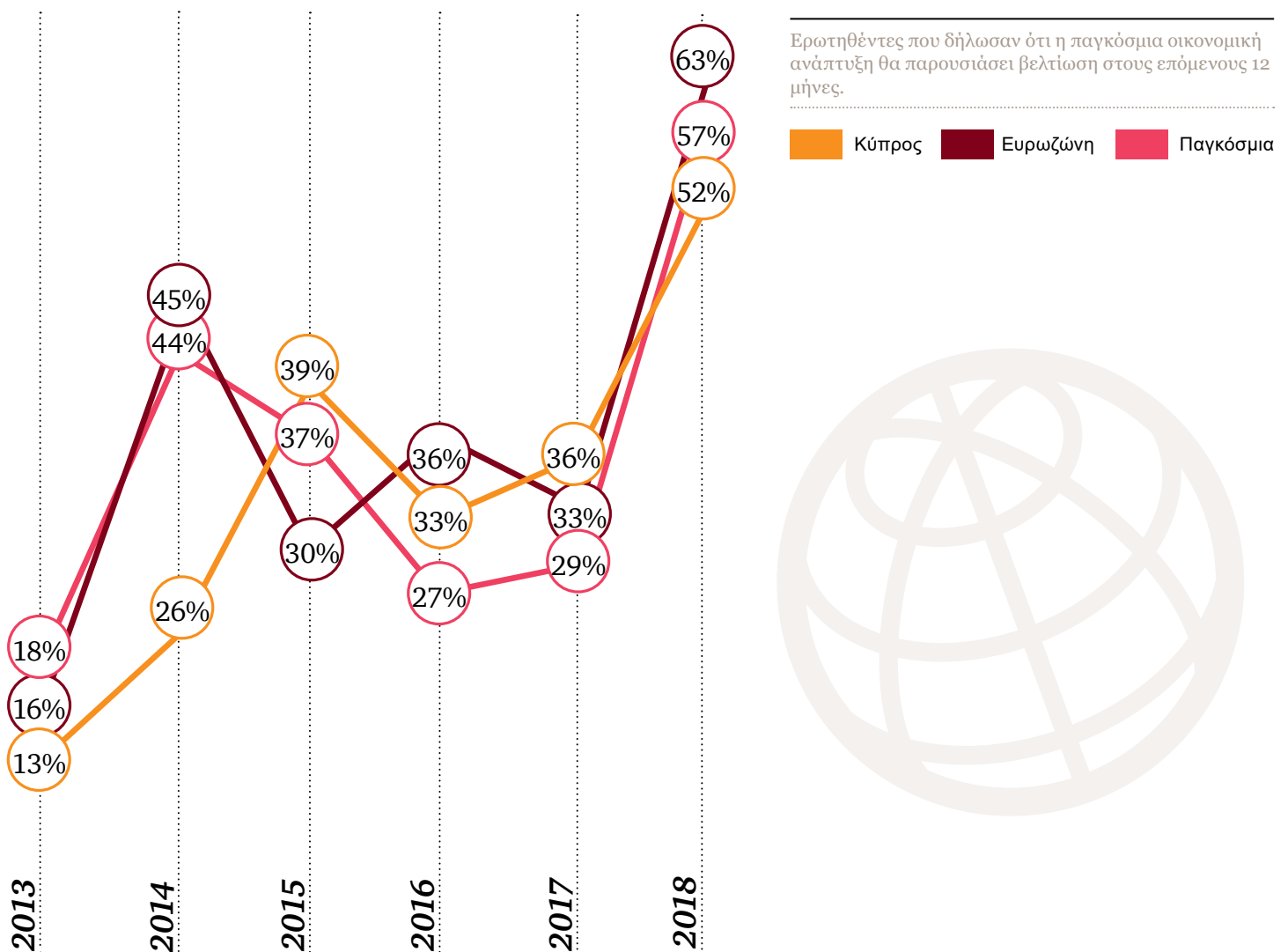

Μέσα σε αυτό το θετικό κλίμα, οι CEOs στην Κύπρο είναι περισσότερο αισιόδοξοι από ποτέ. Το 52% αυτών πιστεύει ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη θα βελτιωθεί όταν αυτό το ποσοστό τις προηγούμενες χρονιές ήταν πολύ χαμηλότερο, με 36% το 2017 και 33% το 2016.

Το ίδιο αισιόδοξοι παραμένουν και οι CEOs παγκοσμίως και στην Ευρωζώνη, με ποσοστά 57% και 63%, αντίστοιχα. Πέρυσι τα αντίστοιχα ποσοστά άγγιζαν σχεδόν το μισό, με 29% για τους CEOs παγκοσμίως και 33% για την Ευρωζώνη. Τα νούμερα επιβεβαιώνουν ότι αναφερόμαστε σε σαφώς μεγαλύτερη αισιοδοξία σε όλους τους επιχειρηματικούς ηγέτες είτε αυτοί εδρεύουν στην Ευρωζώνη, ή στην Κύπρο ή ανά το παγκόσμιο.

Σχεδιάγραμμα 2: Αισιοδοξία για την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη στους επόμενους 12 μήνες. Ανάλυση για τα τελευταία 6 χρόνια.

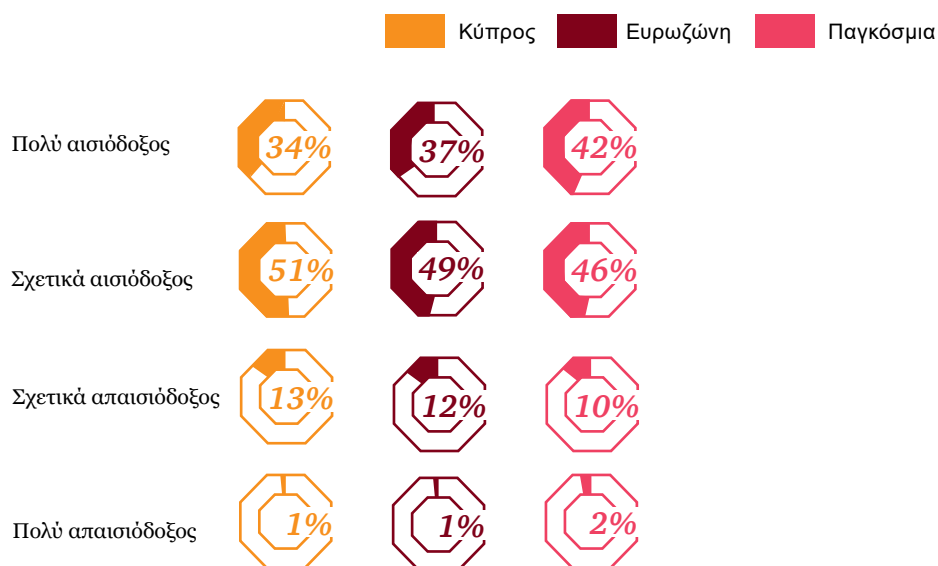
85%

των CEOs στην Κύπρο είναι
αισιόδοξοι για την
ανάπτυξη των εσόδων της
εταιρείας τους

Όσον αφορά στην αισιοδοξία των CEOs στις προοπτικές της δικής τους εταιρείας για αύξηση της κερδοφορίας στους επόμενους 12 μήνες, παρατηρούμε και εδώ μια μικρή αύξηση με ποσοστό 34% για τους πολύ αισιόδοξους CEOs στην Κύπρο σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά που το ποσοστό αυτό ανερχόταν σε 31%. Συνολικά το 85% των CEOs στην Κύπρο (οι πολύ αισιόδοξοι και οι σχετικά αισιόδοξοι), είναι θετικοί για την ανάπτυξη των εταιριών τους όταν το ποσοστό αυτό ήταν πέρυσι 83%. Το ίδιο ακριβώς παρατηρείται και σε ορίζοντα τριετίας με ποσοστό 91% όταν αυτό πέρυσι ήταν 85%. Οι CEOs παγκοσμίως αλλά και οι CEOs στην Ευρωζώνη χαρακτηρίζονται και αυτοί από αισιοδοξία και θετικότητα για τις προοπτικές αύξησης των εσόδων τους, τόσο σε ορίζοντα έτους όσο και στα επόμενα τρία χρόνια, με τους CEOs παγκόσμια να σημειώνουν 88% για τους 12 μήνες και 91% για τα 3 χρόνια και τους CEOs της Ευρωζώνης αντίστοιχα να σημειώνουν ποσοστά 86% για τους 12 μήνες και 90% για την τριετία.

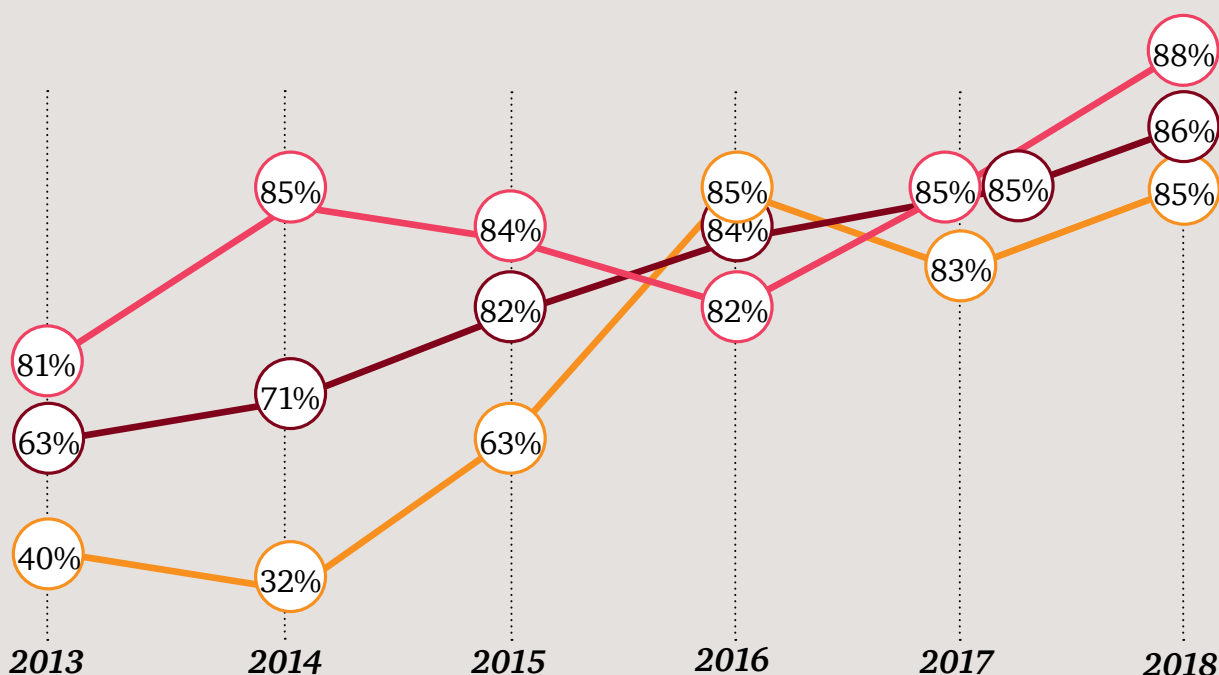
Σχεδιάγραμμα 3: Προοπτική αύξησης των εσόδων στους επόμενους 12 μήνες

Ε: Πόσο αισιόδοξος είστε για τις προοπτικές αύξησης των εσόδων της εταιρείας σας μέσα στους επόμενους 12 μήνες;

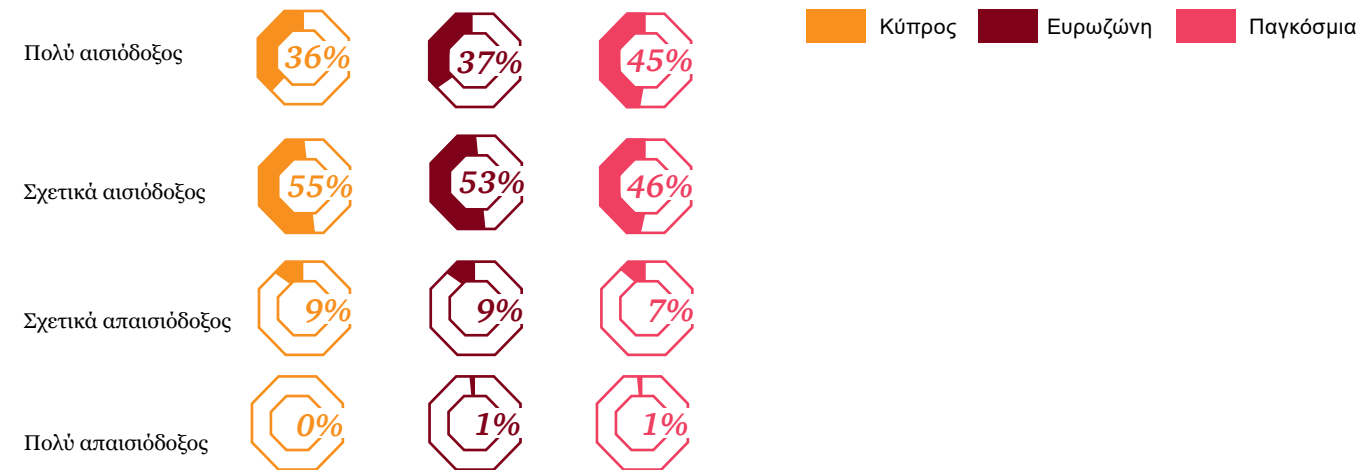
Σχεδιάγραμμα 4: Αισιοδοξία για την αύξηση των εσόδων τους επόμενους 12 μήνες. Ανάλυση για τα τελευταία 6 χρόνια.

Ερωτηθέντες που δήλωσαν πολύ και σχετικά αισιόδοξοι για τις προοπτικές αύξησης των εσόδων της εταιρείας τους κατά τους επόμενους 12 μήνες.

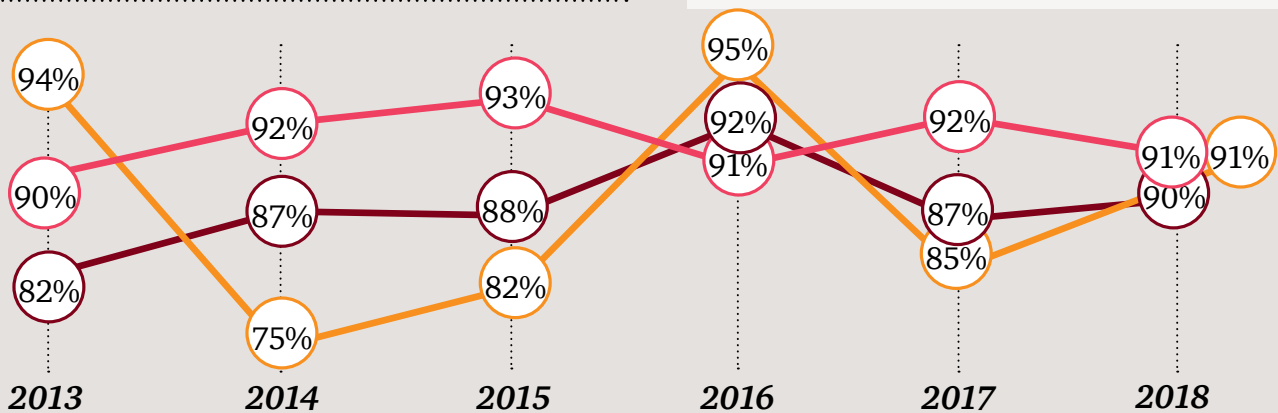

Σχεδιάγραμμα 5: Προοπτική αύξησης των εσόδων στα επόμενα 3 χρόνια

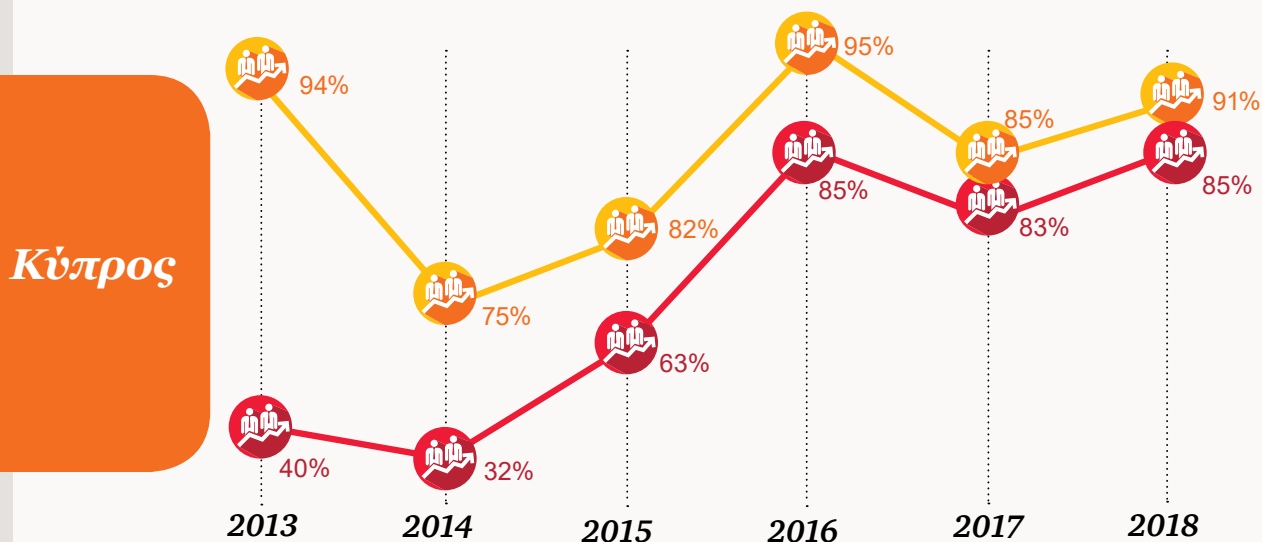
Ε: Πόσο αισιόδοξοι είστε για τις προοπτικές αύξησης των εσόδων της εταιρίας σας μέσα στα επόμενα 3 χρόνια;

Σχεδιάγραμμα 6: Αισιοδοξία για την αύξηση των εσόδων στα επόμενα 3 χρόνια. Ανάλυση για τα τελευταία 6 χρόνια

Ερωτηθέντες που δήλωσαν πολύ και σχετικά αισιόδοξοι για τις προοπτικές αύξησης των εσόδων της εταιρίας τους τα επόμενα 3 χρόνια.

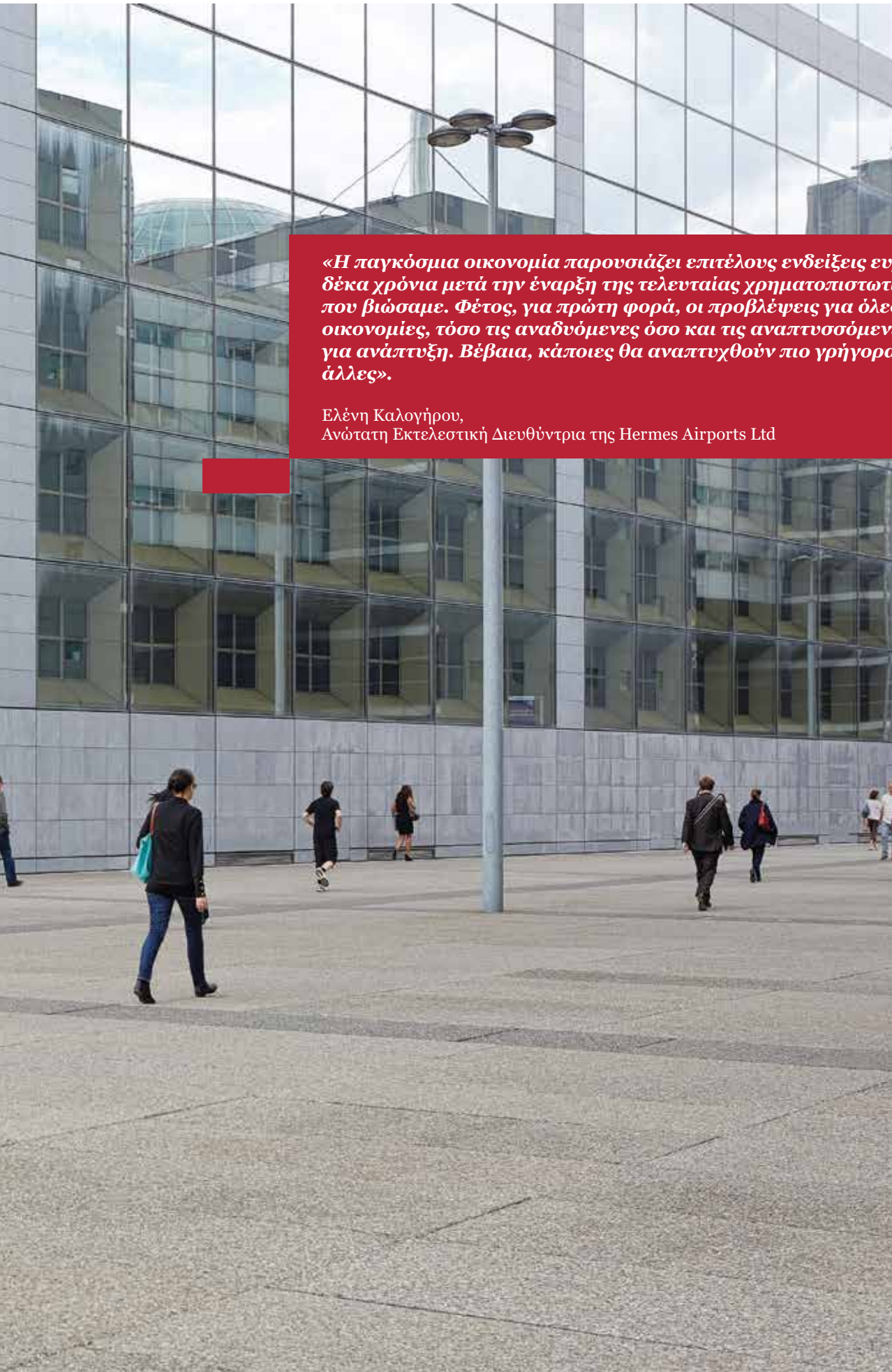
Σχεδιάγραμμα 7: Βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες προοπτικές αύξησης των εσόδων. Ανάλυση για τα τελευταία 6 χρόνια.

Ερωτηθέντες που δήλωσαν πολύ και σχετικά αισιόδοξοι για τις προοπτικές αύξησης των εσόδων της εταιρίας τους.

Κύπρος

«Η παγκόσμια οικονομία παρουσιάζει επιτέλους ενδείξεις ευρωστίας, δέκα χρόνια μετά την έναρξη της τελευταίας χρηματοπιστωτικής κρίσης που βιώσαμε. Φέτος, για πρώτη φορά, οι προβλέψεις για όλες τις οικονομίες, τόσο τις αναδιδόμενες όσο και τις αναπτυσσόμενες, μιλάνε για ανάπτυξη. Βέβαια, κάποιες θα αναπτυχθούν πιο γρήγορα από άλλες».

Ελένη Καλογήρου,
Ανώτατη Εκτελεστική Διευθύντρια της Hermes Airports Ltd

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο βαθμός αισιοδοξίας είναι πιο υψηλός σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Αυτή είναι η αντίληψη, όμως πρέπει να συνυπολογιστεί πως οι εξελίξεις «τρέχουν» διαρκώς διαμορφώνοντας το πολιτικό, οικονομικό και επιχειρηματικό τοπίο και έτσι κανείς δεν μπορεί να προβλέψει τι θα συμβεί μετά από 3 χρόνια.

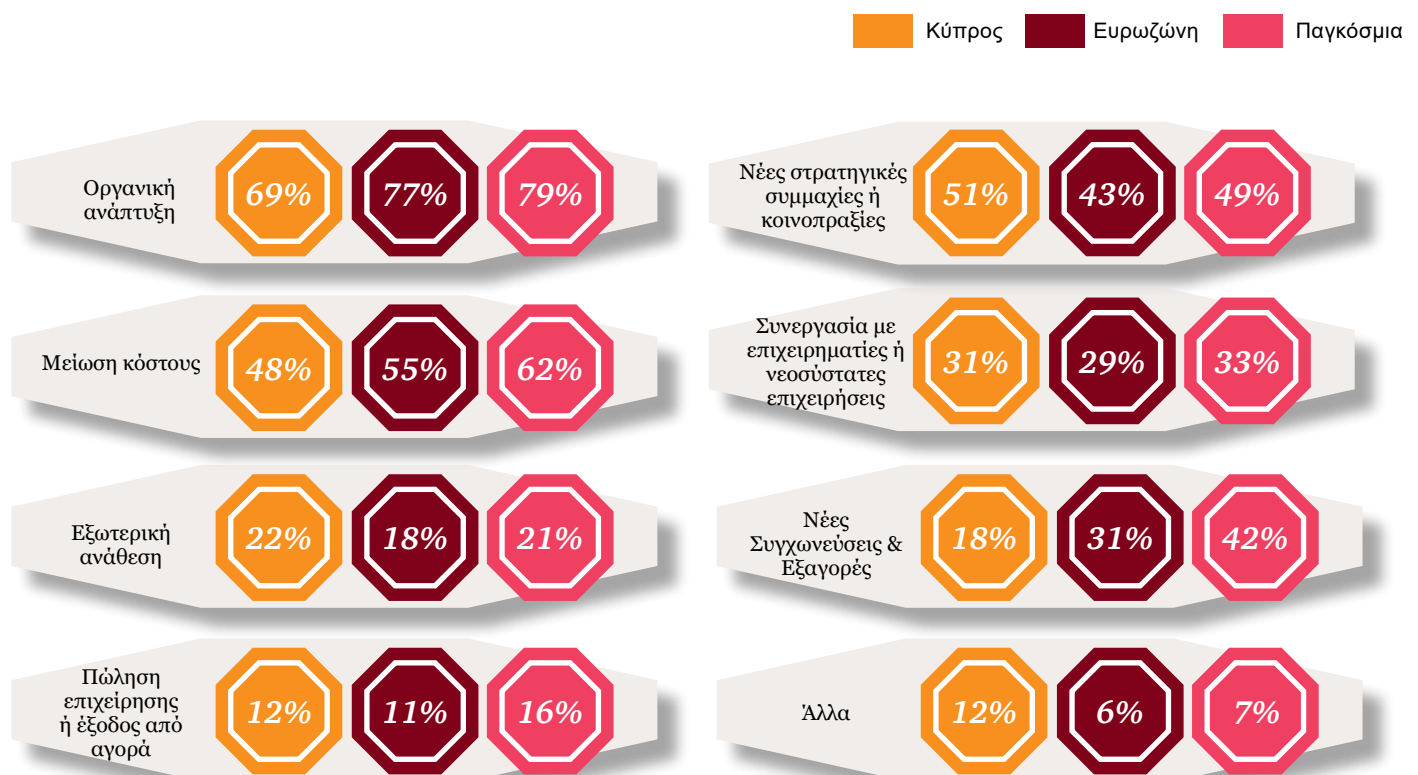
Πέρα λοιπόν από τη διάχυτη αισιοδοξία στο επιχειρηματικό τοπίο, οι CEOs έχουν καταρτίσει και εφαρμόζουν ένα στρατηγικό πλάνο που αφορά στις δραστηριότητες στις οποίες θα επικεντρωθούν κατά τους επόμενους 12 μήνες, ώστε να οδηγήσουν την επιχείρησή τους σε ανάπτυξη και κερδοφορία. Οι CEOs στην Κύπρο θεωρούν ότι προτεραιότητά τους αποτελεί η οργανική ανάπτυξη με ποσοστό 69% και στη συνέχεια οι νέες στρατηγικές συμμαχίες ή

κοινοπραξίες με 51%. Αντίστοιχα οι CEOs παγκόσμια με 79% αλλά και στην Ευρωζώνη με 77%, έβαλαν πάνω στο τραπέζι πρώτα την οργανική ανάπτυξη και μετά τη μείωση κόστους με 62% και 55% αντίστοιχα. Τα ποσοστά αυτά κυμαίνονται σε παρόμοια επίπεδα με πέρυσι για τους CEOs παγκόσμια και στην Ευρωζώνη, ενώ για τους CEOs στην Κύπρο παρατηρούμε ότι υπάρχει σημαντική πτώση όσον αφορά στη μείωση του κόστους, καθώς το ποσοστό αυτό φέτος είναι 48% και πέρυσι ήταν 65%. Το γεγονός αυτό αποπνέει μια θετική νότα αισιοδοξίας για το μέλλον και επιβεβαιώνει και το πιο πάνω γενικότερα αισιόδοξο κλίμα.

Όσον αφορά τις νέες συγχωνεύσεις & εξαγορές, το ποσοστό για την Κύπρο, το οποίο σημείωσε μείωση σε σχέση με πέρυσι, (από 24% σε 18% φέτος), είναι ενδεικτικό του πως σκέφτονται οι CEOs στη χώρα μας, καθώς κάποιος θα ανέμεναν ότι λόγω του μεγέθους μας θα αποτελούσε κύρια δραστηριότητα για τις επιχειρήσεις.

Σχεδιάγραμμα 8: Δραστηριότητες για εταιρική ανάπτυξη και κερδοφορία

Ε: Ποιες από τις παρακάτω δραστηριότητες σχεδιάζετε για τους επόμενους 12 μήνες με στόχο την εταιρική ανάπτυξη ή κερδοφορία;

Παράθυρο στον κόσμο

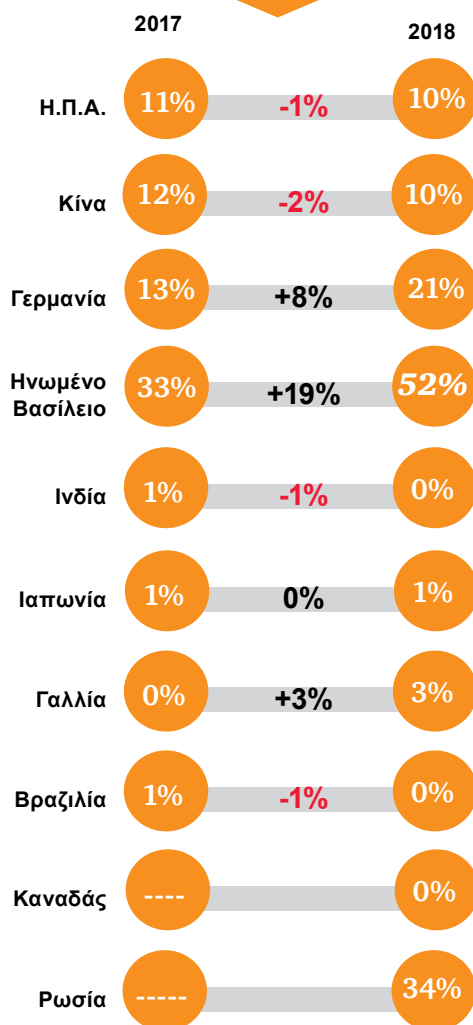
Τα υψηλά επίπεδα αισιοδοξίας για την παγκόσμια ανάπτυξη, καθοδηγούν τους επιχειρηματικούς ηγέτες που αναζητούν νέες προκλήσεις για τις επενδύσεις τους, προκειμένου να επιτευχθεί η βραχυπρόθεσμη ανάπτυξη. Η πρόσβαση σε περισσότερους καταναλωτές και δεξιότητες, διανοίγει το δρόμο και για το λόγο αυτό οι CEOs αναζητούν τις χώρες που θα δραστηριοποιηθούν δίνοντας νέα ώθηση στην επιχείρησή τους.

Σχεδιάγραμμα 9: Σημαντικές χώρες για τις προοπτικές ανάπτυξης

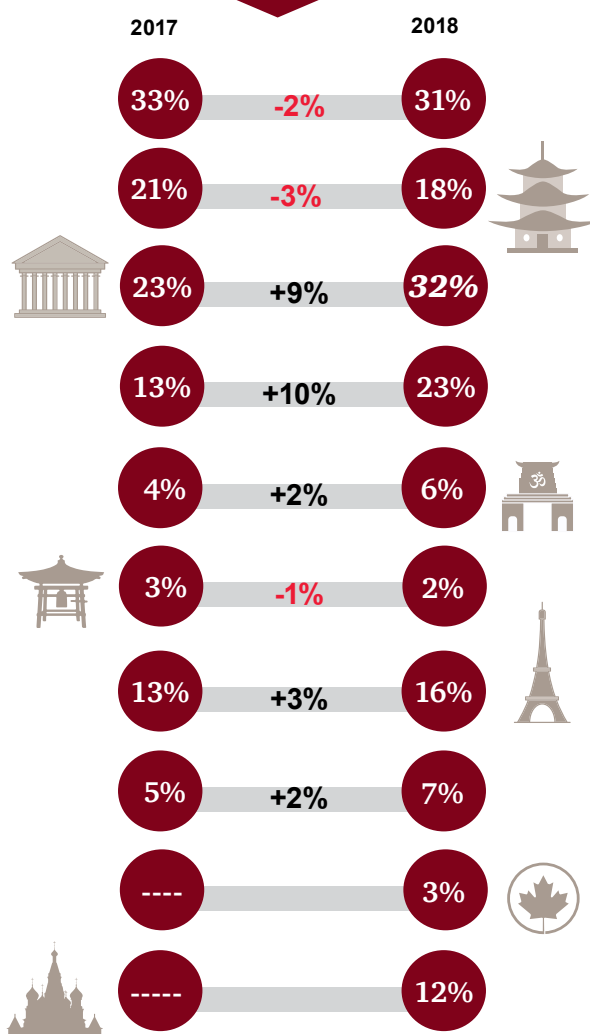
Ε: Ποιες χώρες, εξαιρουμένης της χώρας όπου εδρεύετε, θεωρείτε σημαντικές όσον αφορά στις προοπτικές ανάπτυξης της εταιρίας σας μέσα στους επόμενους 12 μήνες;

Οι 10 πιο σημαντικές χώρες με βάση την παγκόσμια κατάταξη

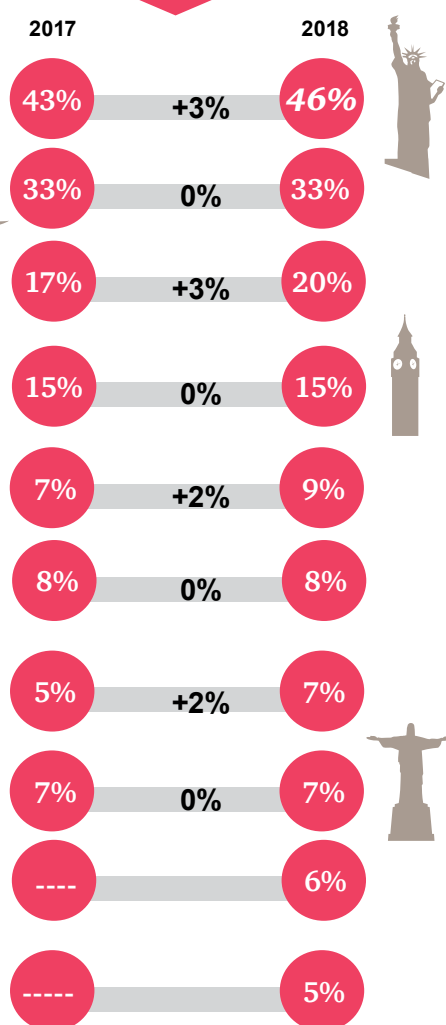
Κύπρος

Ευρωζώνη

Παγκόσμια

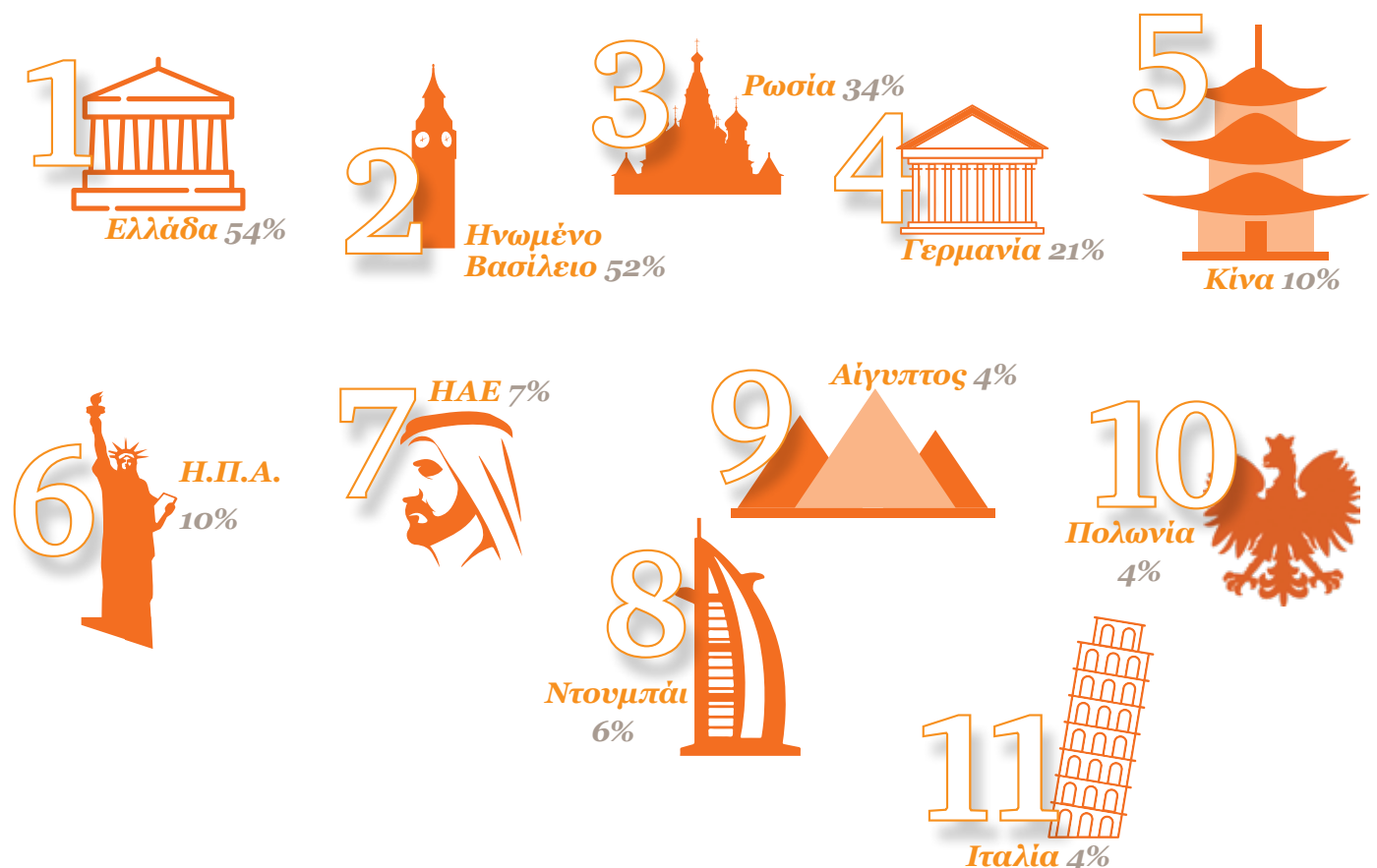
Οι CEOs στην Κύπρο δεν φαίνεται να επηρεάζονται από το Brexit, όπου οι διαπραγματεύσεις μόλις πρόσφατα έχουν καταλήξει σ' ένα σημαντικό ορόσημο. Έτσι επιλέγουν για ακόμη μια χρονιά το Ηνωμένο Βασίλειο ως τη δεύτερη πιο σημαντική αγορά, μετά την Ελλάδα (54%), για τις προοπτικές της ανάπτυξής τους, με ποσοστό 52%, και χαρακτηριστική αύξηση 19% σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Ακολουθεί ως τρίτη χώρα επιλογής η Ρωσία, με ποσοστό 34% και μετά η Γερμανία με ποσοστό 21%.

Η Κίνα και οι ΗΠΑ συγκεντρώνουν μόλις το 10% των CEOs στην Κύπρο, ενώ χαρακτηριστικό είναι ότι παγκόσμια οι χώρες αυτές αποτελούν τις 2 πρώτες επιλογές των CEOs.

Το ενδιαφέρον σημείο για τους CEOs στην Κύπρο είναι η Κίνα, η οποία τα τελευταία 3 χρόνια σημειώνει πτωτική πορεία ως χώρα επιλογής τους για δραστηριοποίηση, ξεκινώντας το 2016 με 20%, συνεχίζοντας το 2017 με 12% και φτάνοντας στο σήμερα με 10%. Είναι ξεκάθαρο ότι αν και οι Κύπριοι επιχειρηματίες δεν διαβλέπουν ευκαιρίες για τις προοπτικές ανάπτυξης της δικής τους εταιρείας, εντούτοις τα στοιχεία δείχνουν ότι οι Κινέζοι επιχειρηματίες

επενδύουν στην Κύπρο ολοένα και περισσότερο τα τελευταία χρόνια καθώς την θεωρούν ως μια από τις πιο ανταγωνιστικές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού και των ξενοδοχείων επιβεβαιώνουν το ενδιαφέρον των Κινέζων επιχειρηματιών για τη χώρα μας.

Οι 11 πιο σημαντικές χώρες για την Κύπρο

Τι κρατά τους CEOs άγρυπνους τη νύχτα;

Παρά την αισιοδοξία για τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας, αυξάνεται η ανησυχία για ένα πολύ ευρύτερο φάσμα επιχειρηματικών, κοινωνικών και οικονομικών απειλών. Οι CEOs αντιλαμβάνονται ότι αυτές οι προκλήσεις απειλούν τις προοπτικές ανάπτυξης του οργανισμού τους και μάλιστα είναι χαρακτηριστικό ότι τόσο στην Κύπρο όσο και παγκόσμια και στην Ευρωζώνη, οι CEOs προβληματίζονται για τις ίδιες απειλές.

Το 79% των CEOs στην Κύπρο αναγνωρίζει ως σημαντικότερη απειλή το μέλλον της Ευρωζώνης. Στη συνέχεια, το 78% προτάσσει τη γεωπολιτική αστάθεια και τις υπερβολικές νομοθετικές ρυθμίσεις. Ακολουθεί η φορολογική επιβάρυνση με 70% η αβέβαιη οικονομική ανάπτυξη με 69% και η τρομοκρατία που εισέρχεται για πρώτη φορά στην πεντάδα των απειλών σε παγκόσμιο επίπεδο με 67%. Αντίστοιχα πέρυσι, μετά την γεωπολιτική αβεβαιότητα που κρατούσε την πρώτη θέση, ακολουθούσε το μέλλον της Ευρωζώνης και η αβέβαιη οικονομική ανάπτυξη.

Σχεδιάγραμμα 10: Οικονομικοί, πολιτικοί, κοινωνικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι

Ε: Σε ποιο βαθμό προβληματίζεστε σε σχέση με τους πιο κάτω οικονομικούς, πολιτικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους που απειλούν τις προοπτικές ανάπτυξης του οργανισμού σας;

Οι 4 πιο σημαντικές απειλές για την Κύπρο

Μέλλον
Ευρωζώνης
79%

Γεωπολιτική
αστάθεια
78%

Υπερβολικές
νομοθετικές ρυθμίσεις
78%

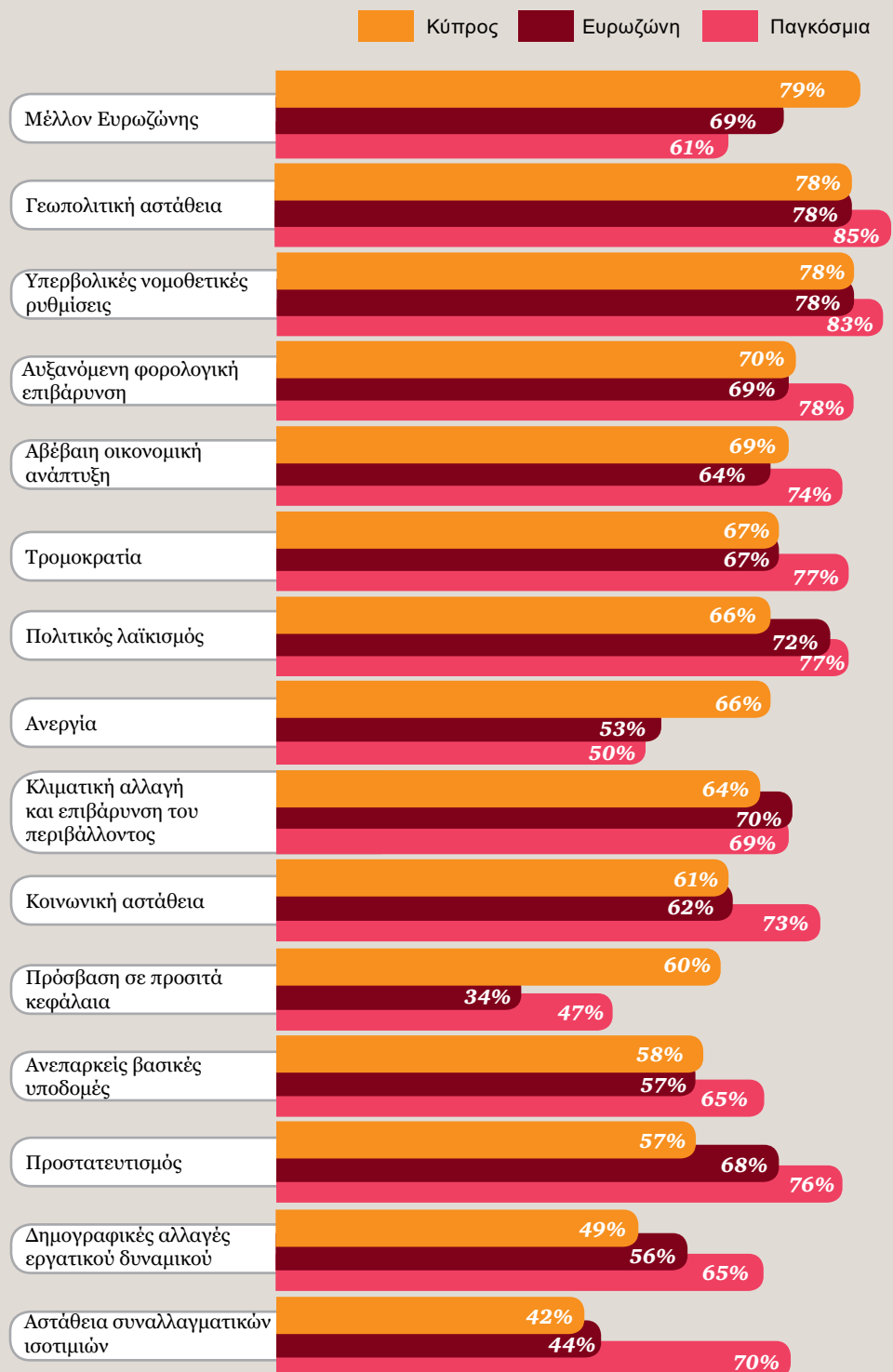
Αυξανόμενη φορολογική
επιβάρυνση
70%

«Με τον ίδιο τρόπο που η γεωπολιτική αστάθεια στην περιοχή μας εννόησε τα δύο τελευταία χρόνια, θα μπορούσε ανά πάσα στιγμή να στραφεί εναντίον μας. Πρόκειται λοιπόν για έναν υπαρκτό κίνδυνο».

Ελένη Καλογήρου,
Ανώτατη Εκτελεστική
Διευθύντρια της Hermes
Airports Ltd

Ερωτηθέντες που δήλωσαν «Είμαι πολύ προβληματισμένος/η» ή «Είμαι σχετικά προβληματισμένος/η»

Αντίστοιχα οι CEOs παγκόσμια κατατάσσουν πρώτη τη γεωπολιτική αστάθεια με 85% και ακολουθούν οι υπερβολικές νομοθετικές ρυθμίσεις με 83%, η αυξανόμενη φορολογική επιβάρυνση με 78%, και η τρομοκρατία και ο πολιτικός λαϊκισμός με 77%, που συμπληρώνουν την τετράδα των απειλών. Τα ποσοστά αυτά είναι παρόμοια και για τους CEOs στην Ευρωζώνη οι οποίοι κατατάσσουν πρώτη τη γεωπολιτική αστάθεια και τις υπερβολικές νομοθετικές ρυθμίσεις με 78%, τον πολιτικό λαϊκισμό με 72% και ακολουθεί η κλιματική αλλαγή και η επιβάρυνση του περιβάλλοντος με 70% και τέλος η αυξανόμενη φορολογική επιβάρυνση και το μέλλον της Ευρωζώνης με 69%.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το μέλλον της Ευρωζώνης απασχολεί ιδιαίτερα τους CEOs στην Κύπρο κατά κύριο λόγο και μάλιστα με διαφορά 10% από τους CEOs στην Ευρωζώνη (79% για την Κύπρο και 69% για την Ευρωζώνη). Οι CEOs παγκόσμια, και οι CEOs στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν δείχνουν να ανησυχούν τόσο για το μέλλον της Ευρωζώνης. Οι CEOs στο Ηνωμένο Βασίλειο, παρά το Brexit, κατατάσσουν την απειλή για το μέλλον της Ευρωζώνης μόλις στην πέμπτη θέση της σχετικής σειράς σημαντικότητας. Το άλλο ενδιαφέρον σημείο είναι η τρομοκρατία, η οποία αρχίζει να απασχολεί τους CEOs περισσότερο απ' ό,τι στο παρελθόν, δεδομένων των περιστατικών που έχουν σημειωθεί διεθνώς

τον τελευταίο χρόνο και δημιουργούν ένα αβέβαιο περιβάλλον.

Όσον αφορά στις επιχειρηματικές απειλές, οι CEOs φαίνεται να επικεντρώνονται στην ταχύτητα των τεχνολογικών εξελίξεων και στο πως αυτές επηρεάζουν τις προοπτικές ανάπτυξης του οργανισμού τους. Οι καιροί αλλάζουν και η τεχνολογία πρωτοστατεί με κάθε τρόπο, από την οργάνωση των επιχειρήσεων και τον τρόπο που λειτουργούν, στο πως προστατεύονται από κυβερνοεπιθέσεις, στο πως χρησιμοποιούν την τεχνολογία για να εξελίξουν το ανθρώπινο δυναμικό τους, αλλά και στο πως αυτή εφαρμόζεται σε προγράμματα έρευνας και καινοτομίας.

Πιο συγκεκριμένα όμως, το 67% των CEOs στην Κύπρο βλέπουν την ταχύτητα της τεχνολογίας ως την πιο σημαντική επιχειρηματική απειλή και στη συνέχεια ακολουθεί το 66% που ανησυχεί για τις κυβερνοαπειλές και το 64% που ανησυχεί για τη διαθεσιμότητα βασικών δεξιοτήτων. Για τους CEOs παγκόσμια, το 80% αυτών αντιλαμβάνονται τη διαθεσιμότητα βασικών δεξιοτήτων και τις κυβερνοαπειλές ως την πρώτη επιχειρηματική απειλή και την ταχύτητα της τεχνολογίας ως δεύτερη απειλή με 76%. Οι CEOs στην Ευρωζώνη κατατάσσουν επίσης πρώτη απειλή τη διαθεσιμότητα βασικών δεξιοτήτων με 68%, δεύτερη τις κυβερνοαπειλές με ποσοστό 63% και τρίτη την ταχύτητα της τεχνολογίας με 60%.

Σχεδιάγραμμα 11: Επιχειρηματικοί κίνδυνοι

Ε: Σε ποιο βαθμό προβληματίζεστε σε σχέση με τους πιο κάτω επιχειρηματικούς κινδύνους που απειλούν τις προοπτικές ανάπτυξης του οργανισμού σας;

Οι 4 πιο σημαντικές απειλές για την Κύπρο

Ρυθμός μεταβολής
της τεχνολογίας

67%

Κυβερνοαπειλές

66%

Διαθεσιμότητα
βασικών δεξιοτήτων

64%

Μεταβαλλόμενη
καταναλωτική
συμπεριφορά

57%

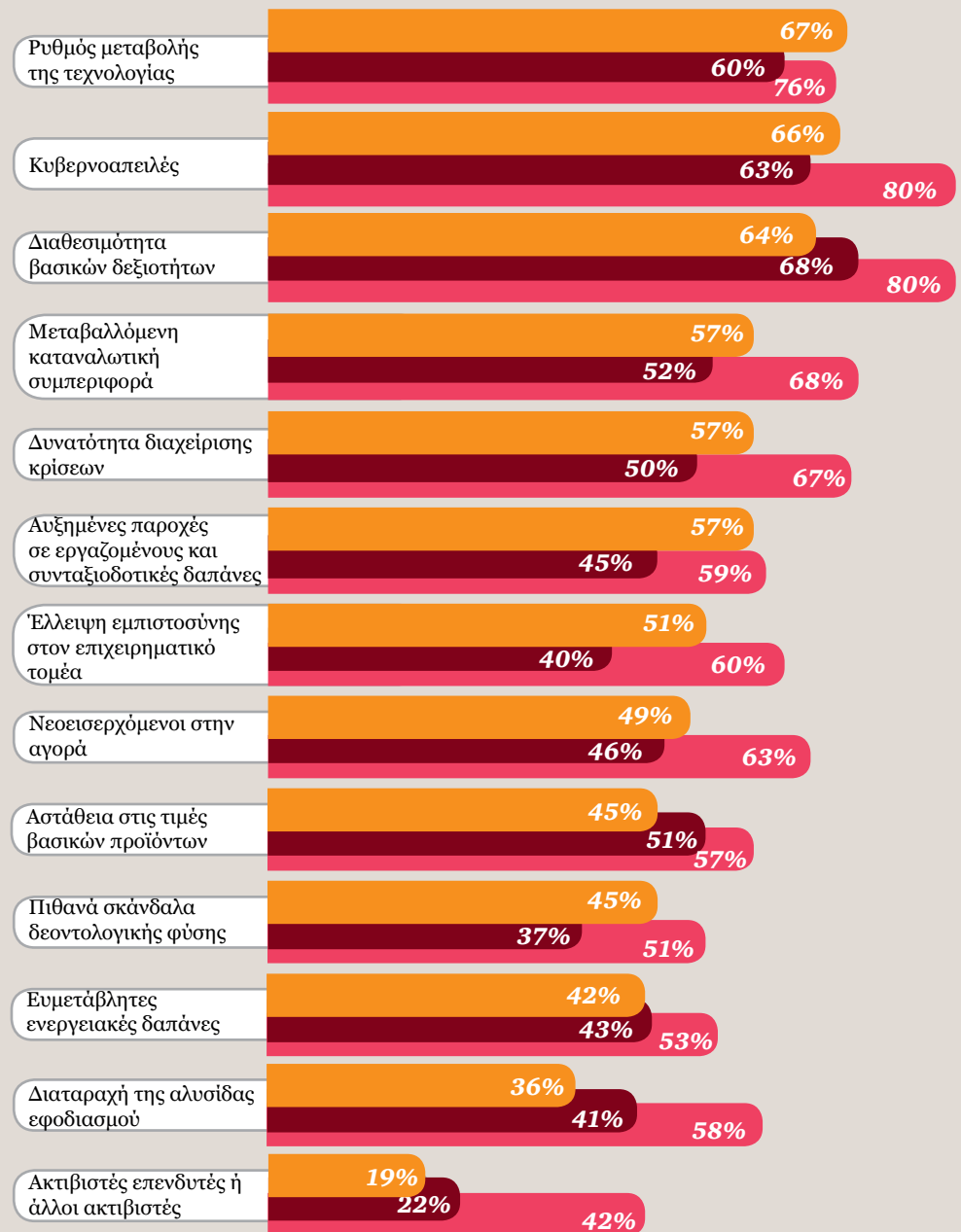

«Παρατηρούμε διεθνώς μια αλλαγή στα πρότυπα της αεροπορικής κίνησης. Στο παρελθόν η αεροπορική δραστηριότητα συνδεόταν με την αύξηση του ΑΕΠ στην κάθε χώρα, ωστόσο πέρσι για παράδειγμα, διαπιστώσαμε στην Ευρώπη αύξηση της αεροπορικής κίνησης πέραν του 8%, ένα ποσοστό αρκετές φορές μεγαλύτερο της αύξησης του ΑΕΠ στην Ευρωζώνη».

Ελένη Καλογήρου,
Ανώτατη Εκτελεστική Διευθύντρια της Hermes Airports Ltd

Ερωτηθέντες που δήλωσαν «Είμαι πολύ προβληματισμένος/η» ή «Είμαι σχετικά προβληματισμένος/η»

Κύπρος Ευρωζώνη Παγκόσμια

Παγκοσμιοποίηση

Την παγκοσμιοποίηση την ορίζουμε ως τη διαδικασία κατά την οποία ο κόσμος γίνεται ενιαίος και διασυνδεδεμένος. Φυσικά αυτό δεν σημαίνει ότι η παγκοσμιοποίηση είναι εξίσου αποτελεσματική σε όλους τους τομείς.

Κατά την διάρκεια του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ φέτος, συζητήθηκε εκτενώς το θέμα της παγκοσμιοποίησης και το πως μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα μέλλον για όλους μας σε ένα εύθραυστο κόσμο. Σε αυτό το πλαίσιο, στην 21η παγκόσμια έρευνα για τους CEOs, ρωτήσαμε τους επιχειρηματικούς ηγέτες ποιες είναι οι τάσεις που διαβλέπουν σε πολιτικό, οικονομικό και επιχειρηματικό επίπεδο, αλλά και το πώς βλέπουν οι ίδιοι να κινείται ο κόσμος και προς τα που. Τα αποτελέσματα της έρευνας είναι ιδιαίτερα ενδιαφέροντα καθώς οι CEOs έχουν αλλάξει τον τρόπο που σκέφτονται και πράττουν για τις επιχειρήσεις τους. Χαρακτηριστικό είναι το

εύρημα στην παγκόσμια έρευνα, όπου οι CEOs εμφανίζονται διχασμένοι για το αν η οικονομική ανάπτυξη θα ωφελήσει τους πολλούς ή τους λίγους. Ας επιστρέψουμε όμως στην έρευνα για τους CEOs στην Κύπρο.

Στην ερώτηση σε ποιο βαθμό έχει συμβάλει η παγκοσμιοποίηση σε διάφορους τομείς, το 79% των CEOs στην Κύπρο απαντούν με σιγουριά ότι έχει συμβάλει κατά κύριο λόγο στη διευκόλυνση της μετακίνησης των κεφαλαίων, των ανθρώπων, των αγαθών και

των πληροφοριών και στη συνέχεια στην επίτευξη καθολικής δυνατότητας σύνδεσης (66%). Οι CEOs στην Ευρωζώνη ταυτίζονται με τους CEOs στην Κύπρο με ποσοστά 66% και 63% στους ίδιους τομείς, ενώ οι CEOs παγκόσμια τοποθετούν πρώτα με 63% την επίτευξη της καθολικής δυνατότητας σύνδεσης και μετά με 58% τη διευκόλυνση της μετακίνησης των κεφαλαίων, των ανθρώπων, των αγαθών και των πληροφοριών.

Σχεδιάγραμμα 12: Αντίκτυπος της παγκοσμιοποίησης

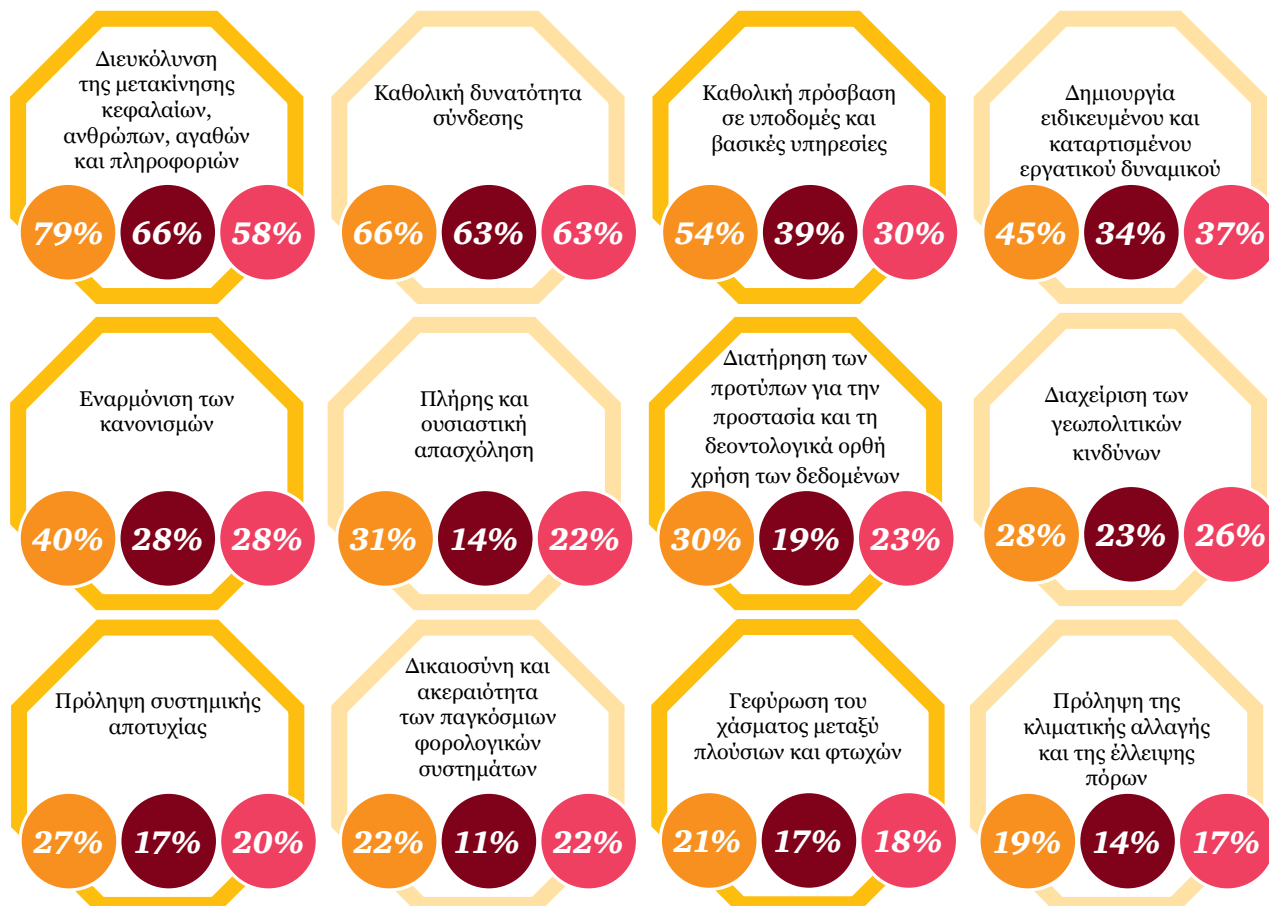
Ε: Κατά την άποψή σας, σε ποιο βαθμό έχει συμβάλει η παγκοσμιοποίηση στους ακόλουθους τομείς;

Ερωτηθέντες που δήλωσαν «Σε μεγάλο βαθμό»

Κύπρος

Ευρωζώνη

Παγκόσμια

Σύμφωνα με στοιχεία, η μέση διάρκεια ζωής των σύγχρονων εταιρειών συρρικνώνεται διαρκώς, γεγονός που οφείλεται κυρίως στις αυξημένες διαταραχές των αγορών. Τι μπορούν όμως να κάνουν οι CEOs για να επεκτείνουν και να ενισχύσουν τον κύκλο των εταιριών τους; Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν και τι μπορούν να κάνουν για να το αντιμετωπίσουν;

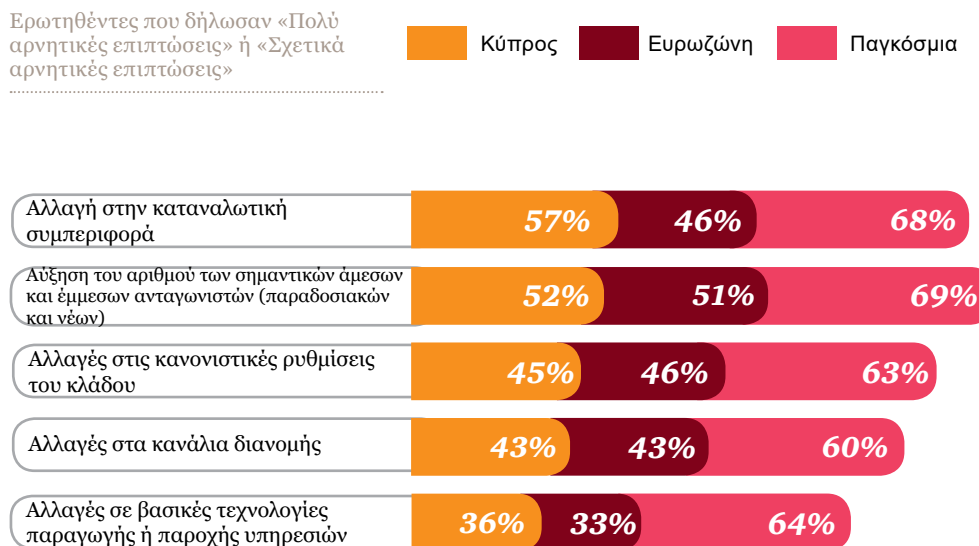
Περισσότεροι από τους μισούς CEOs του δείγματός μας, δηλαδή το 57% στην Κύπρο, θεωρεί ότι οι αλλαγές στην καταναλωτική συμπεριφορά θα έχουν αρνητική επίπτωση στην επιχείρησή τους κατά την επόμενη πενταετία, ενώ αντίστοιχα οι CEOs παγκόσμια και στην Ευρωζώνη ανησυχούν περισσότερο, με ποσοστά 69% και 51% αντίστοιχα, για την αύξηση του αριθμού των άμεσων ή έμμεσων ανταγωνιστών τους.

Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης λοιπόν, το 97% των CEOs στην Κύπρο δηλώνουν ότι δεν προχώρησαν σε εξαγορά κάποιας επιχείρησης μεγαλύτερης κατά 20% βάσει κεφαλαιοποίησης από τη δική τους και επιπλέον το 73% υποστηρίζει ότι ούτε τους έγινε κάποια πρόταση εξαγοράς για την εταιρεία τους κατά τους τελευταίους 12 μήνες.

Σχεδιάγραμμα 13: Αρνητικές επιπτώσεις για τις επιχειρήσεις

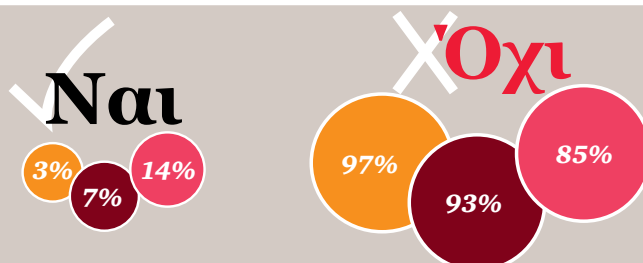
Ε: Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι οι ακόλουθες τάσεις θα έχουν αρνητικές επιπτώσεις για την επιχείρησή σας στην επόμενη πενταετία;

Ερωτηθέντες που δήλωσαν «Πολύ αρνητικές επιπτώσεις» ή «Σχετικά αρνητικές επιπτώσεις»

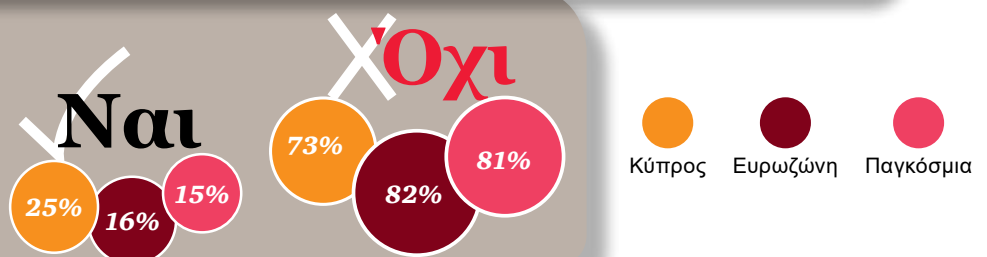

Σχεδιάγραμμα 14: Εξαγορές επιχειρήσεων

Ε: Έχει προχωρήσει η εταιρεία σας σε εξαγορά μιας επιχείρησης μεγαλύτερης κατά 20% βάσει κεφαλαιοποίησης από τη δική σας, τους τελευταίους 12 μήνες;

Ε: Έχετε δεχτεί προτάσεις για την πώληση της εταιρείας σας κατά τους τελευταίους 12 μήνες;

Είναι θέμα εμπιστοσύνης

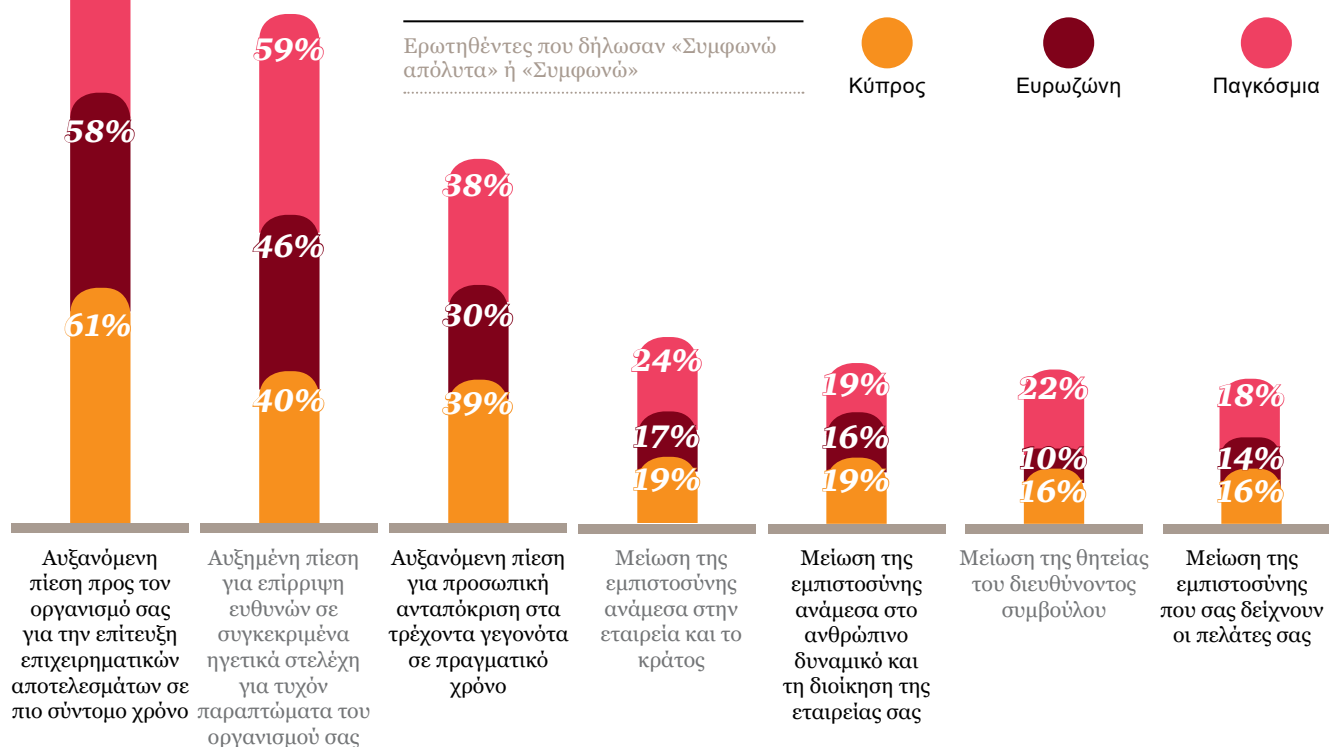
Οι CEOs εμφανίζονται διχασμένοι κατά πόσον η μελλοντική οικονομική ανάπτυξη θα είναι προς όφελος των πολλών ή των λίγων. Αντανακλώντας και τη φετινή θεματική του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, οι CEOs αναγνωρίζουν ότι ζούμε σ' έναν κατακερματισμένο κόσμο. Βλέπουν τον κόσμο να κινείται προς μια νέα, πολυδιάστατη μεθοδολογία μέτρησης της μελλοντικής ευημερίας.

Καλούνται να αναλογιστούν τα θέματα που αντιμετωπίζουν στον οργανισμό τους, αναγνωρίζοντας καταρχάς την πραγματικότητα και στη συνέχεια καταρτίζοντας ένα πλάνο δράσεων που θα θωρακίσει τον οργανισμό στα επόμενα βήματά του.

Σε αυτό το σημείο της έρευνας παρατηρούμε για πρώτη φορά μια απόλυτη ταύτιση των CEOs στην Κύπρο με αυτούς παγκόσμια και στην Ευρωζώνη, όσον αφορά στις βασικές προκλήσεις που έχουν να αντιμετωπίσουν σε σχέση με την εμπιστοσύνη προς τις επιχειρήσεις. Η αυξανόμενη πίεση προς τον οργανισμό για την επίτευξη αποτελεσμάτων, μέσα σε μικρότερο χρονικό διάστημα, είναι η κυριότερη πρόκληση που αναγνωρίζει η πλειοψηφία των CEOs με ποσοστά 61% στην Κύπρο, 60% παγκόσμια και 58% στην Ευρωζώνη. Ακολουθεί και για τις 3 περιοχές, με την ίδια σειρά, η αυξημένη πίεση για επίρριψη ευθυνών σε συγκεκριμένα στελέχη για τυχόν προβλήματα.

Σχεδιάγραμμα 15: Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι επιχειρήσεις

Ε: Σε ποιον βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε ότι ο οργανισμός σας αντιμετωπίζει σήμερα τα πιο κάτω θέματα;

Παρατηρούμε λοιπόν ότι η εμπιστοσύνη διαμορφώνεται διαφορετικά απ' ό,τι στο παρελθόν. Επηρεάζεται από πολλούς και διαφορετικούς παράγοντες, όπως η πίεση στους οργανισμούς και τα ηγετικά στελέχη τους για ταχύτητα και αποτελέσματα και παράλληλα η πίεση για λογοδοσία για παράβαση καθήκοντος. Επιπρόσθετα η πίεση από τους εργαζομένους και τους πελάτες για δημοσιοποίηση των θέσεων του οργανισμού που συνεργάζονται πάνω σε πολιτικά και κοινωνικά ζητήματα, συμβάλλει και αυτή στο χτίσιμο και στη διατήρηση της εμπιστοσύνης.

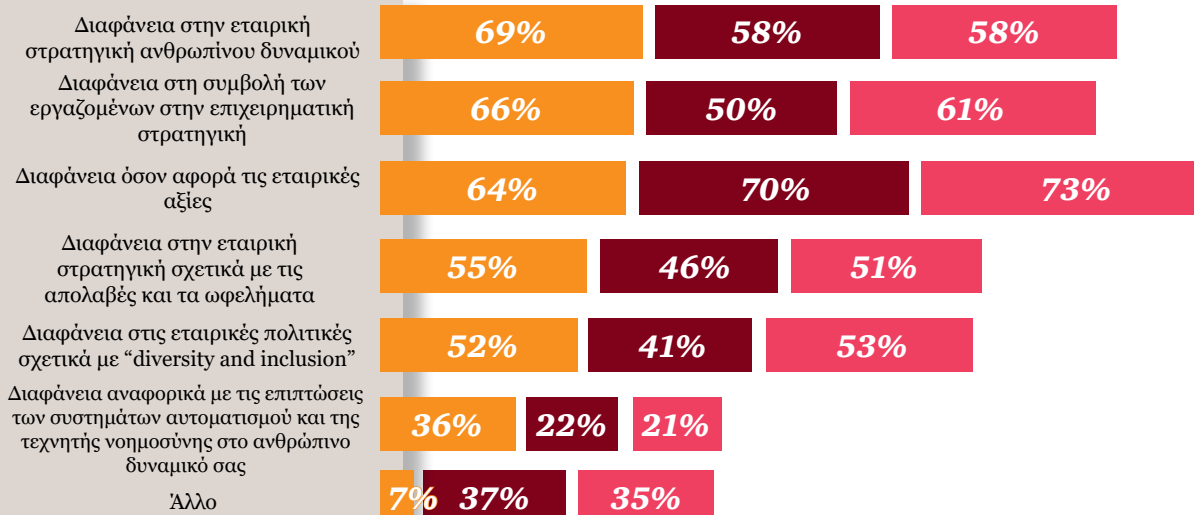
Η εμπιστοσύνη θέλει το χρόνο της για να αναπτυχθεί σε σωστά θεμέλια και δεν είναι κάτι που μπορείς να απαιτήσεις να σου δοθεί. Έτσι οι οργανισμοί και τα ηγετικά τους στελέχη οφείλουν να επιλέξουν τη στρατηγική που θα ακολουθήσουν για να χτίσουν τη δική τους σχέση εμπιστοσύνης ανάμεσα στο ανθρώπινο δυναμικό του οργανισμού και την διοίκησή του, βασισμένοι πάντα στις εταιρικές αξίες και στις αρχές τους. Το 69% των CEOs στην Κύπρο υποδεικνύει τη διαφάνεια ως το πλέον σημαντικό παράγοντα στην εταιρική στρατηγική ανθρώπινου δυναμικού του οργανισμού, ενώ οι CEOs παγκόσμια με 73% υποδεικνύουν τη διαφάνεια ως απαραίτητο στοιχείο στην προβολή και εφαρμογή των εταιρικών τους αξιών.

Σχεδιάγραμμα 17: Χτίζοντας εμπιστοσύνη ανάμεσα στο ανθρώπινο δυναμικό και στη διοίκηση του οργανισμού

Ε: Σε τι βαθμό χρησιμοποιείτε τις παρακάτω στρατηγικές για να χτίσετε εμπιστοσύνη ανάμεσα στο ανθρώπινο δυναμικό και στη διοίκηση του οργανισμού σας;

Ερωτηθέντες που δήλωσαν
«Σε σημαντικό βαθμό»

Σχεδιάγραμμα 16: Αξιολόγηση της εμπιστοσύνης ανάμεσα στο ανθρώπινο δυναμικό και στη διοίκηση

Ε: Αξιολογείτε το βαθμό εμπιστοσύνης ανάμεσα στο ανθρώπινο δυναμικό και στη διοίκηση του οργανισμού σας;

49%

των CEOs στην Κύπρο πιστεύουν ότι μέσα από τη συμμετοχή σε φιλανθρωπικές δραστηριότητες θα χτίσουν εμπιστοσύνη ανάμεσα στον οργανισμό σας και τους πελάτες τους

Στην PwC, οι αρχές και οι αξίες μας είναι αυτά που μας χαρακτηρίζουν ως ανθρώπους πάνω απ' όλα. Οι αξίες και οι συμπεριφορές μας καθορίζουν τις προσδοκίες που έχουμε για να συνεργαστούμε με τους πελάτες μας, με τους ανθρώπους μας αλλά και με όλους τους stakeholders. Για αυτό φροντίζουμε πάντα να τις ακολουθούμε πιστά γιατί αυτές οι αξίες μας χαρακτηρίζουν και μας προσδιορίζουν. Νοιαζόμαστε, συνεργαζόμαστε, οραματιζόμαστε και λειτουργούμε πάντα με διαφάνεια και ακεραιότητα για να κάνουμε τη διαφορά.

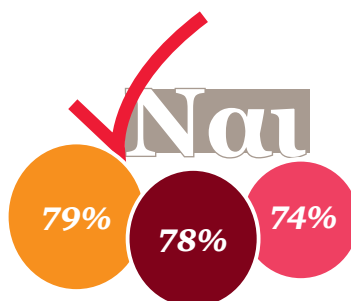
Τι χρειάζεται για να χτιστεί εμπιστοσύνη ανάμεσα στον οργανισμό και στους πελάτες του; Που και πως οικοδομούν οι CEOs τη σχέση τους με τους πελάτες τους; Για τους CEOs στην Κύπρο (49%), η απάντηση βρίσκεται στη συμμετοχή σε φιλανθρωπικές δραστηριότητες και στη συνέχεια (45%) στη διαφάνεια σχετικά με τις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Οι CEOs παγκόσμια 50% αλλά και οι CEOs στην Ευρωζώνη 47% δίνουν προτεραιότητα στη διαφάνεια, αναφορικά με την επιχειρηματική στρατηγική τους και στην επένδυση στην κυβερνοασφάλεια και προστασία με 47% και 44% αντίστοιχα.

Σχεδιάγραμμα 18: Αξιολόγηση της εμπιστοσύνης ανάμεσα στον οργανισμό και τους πελάτες

Ε: Αξιολογείτε το βαθμό εμπιστοσύνης ανάμεσα στον οργανισμό και τους πελάτες σας;

Κύπρος Ευρωζώνη Παγκόσμια

«Χωρίς αμφιβολία και οι επιχειρήσεις έχουν να αντιμετωπίσουν το ζήτημα της εμπιστοσύνης και αυτό είναι πολύ σημαντικό. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίον οι επιχειρήσεις επενδύουν τόσο πολύ στο brand τους, κτίζοντάς το και διατηρώντας την αφοσίωση των πελατών τους γιατί, στο τέλος της ημέρας, αυτό είναι που στηρίζει την επιχείρηση και μόνο μέσω της εμπιστοσύνης μπορείς να το επιτύχεις».

Ελένη Καλογήρου,
Ανώτατη Εκτελεστική Διευθύντρια της Hermes Airports Ltd

Σχεδιάγραμμα 19: Χτίζοντας εμπιστοσύνη με τους πελάτες

Ε: Σε τι βαθμό χρησιμοποιείτε τις παρακάτω στρατηγικές και τακτικές για να χτίσετε εμπιστοσύνη ανάμεσα στον οργανισμό σας και τους πελάτες σας;

Ερωτηθέντες που δήλωσαν «Σε σημαντικό βαθμό»

Κύπρος

Ευρωζώνη

Παγκόσμια

Συμμετοχή σε
φιλανθρωπικές
δραστηριότητες

49%

27%

34%

Διαφάνεια σχετικά
με τις φορολογικές
υποχρεώσεις σας

45%

34%

40%

Διαφάνεια αναφορικά
με την επιχειρηματική
στρατηγική σας

43%

47%

50%

Διαφάνεια στη χρήση
και αποθήκευση των
δεδομένων των πελατών
σας

43%

45%

44%

Πρώθηση τακτικών για
“diversity and inclusion”

40%

33%

44%

Αύξηση επενδύσεων
σχετικά με τη
κυβερνοασφάλεια και
προστασία

37%

44%

47%

Διαφάνεια στην
εφοδιαστική αλυσίδα σας

36%

40%

39%

Άλλο

36%

48%

35%

Συνεργασία με εκπαιδευτές
και φορείς χάραξης
στρατηγικής με στόχο τη
βελτίωση του επιπέδου
απασχόλησης μελλοντικών
εργαζομένων

28%

31%

29%

Συμβολή στην
αντιμετώπιση
περιβαλλοντολογικών
ζητημάτων, όπως η
κλιματική αλλαγή

24%

31%

31%

Τεχνολογία & ταλέντο

Πολλά έχουν ειπωθεί για την τεχνολογία και το ρόλο της στις επιχειρήσεις. Το θέμα παραμένει πως χειρίζεται κάθε οργανισμός την τεχνολογία ώστε να επωφεληθεί από αυτήν.

Ενώ σύμφωνα με τα αποτελέσματα πρόσφατης έρευνας της PwC, οι εργαζόμενοι εκφράζουν αισιοδοξία ότι η τεχνολογία θα βελτιώσει τις προοπτικές απασχόλησής τους, οι CEOs παραδέχονται ότι οι προσπάθειες επανεκπαίδευσης των εργαζομένων και η αυξημένη διαφάνεια για το πώς η αυτοματοποίηση και η τεχνητή νοημοσύνη θα ήταν δυνατό να επηρεάσουν τις θέσεις εργασίας αναδεικνύονται σε ολόένα και σημαντικότερα ζητήματα.

Σύμφωνα με την έρευνά μας, οι CEOs τόσο στην Κύπρο όσο και παγκόσμια και στην Ευρωζώνη συμφωνούν στην πλειοψηφία τους ότι θα πρέπει να επενδύσουν στο ανθρώπινο δυναμικό τους και να ενδυναμώσουν τις δεξιότητές τους (ενθάρρυνση ομαδικής εργασίας και καλής επικοινωνίας), παράλληλα με την ανάπτυξη των ψηφιακών τους δυνατοτήτων. Αυτό φαντάζει απόλυτα λογικό καθώς μπορεί ο ψηφιακός μετασχηματισμός να καλύπτει αλλά εάν δεν έχουμε εξασφαλίσει τις απλές και βασικές αρχές της καλής επικοινωνίας και της ομαδικής εργασίας όσο καταρτισμένοι και αν είναι οι άνθρωποι μας, όσες γνώσεις και δεξιότητες και αν διαθέτουν δεν θα μπορούν να ενσωματωθούν στην εταιρεία για την επίτευξη αποτελεσμάτων.

Σχεδιάγραμμα 20: Εταιρική στρατηγική ανθρώπινου δυναμικού στην ψηφιακή εποχή

Ε: Πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις ακόλουθες δηλώσεις σχετικά με την εταιρική σας στρατηγική ανθρώπινου δυναμικού στο πλαίσιο της ψηφιακής εποχής;

Ερωτηθέντες που δήλωσαν «Συμφωνώ απόλυτα» ή «Συμφωνώ»

Κύπρος

Ευρωζώνη

Παγκόσμια

Πρέπει να ενδυναμώσουμε τις μη τεχνικές δεξιότητες (π.χ. ομαδική εργασία, επικοινωνία) στην εταιρεία μας παράλληλα με την ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων μας

88%

89%

91%

Λαμβάνουμε αποφάσεις σχετικά με την αυτοματοποίηση εργασιών και θέσεων με στόχο τη διασφάλιση με τον καλύτερο δυνατό τρόπο της επίτευξης των εταιρικών μας στόχων

84%

81%

82%

Έχουμε την υποχρέωση να εκπαιδεύσουμε εκ νέου τους εργαζομένους των οποίων οι εργασίες και θέσεις αντικαθίστανται από αυτοματοποιημένες τεχνολογίες

69%

63%

67%

Αναθεωρούμε τη λειτουργία του τμήματος Ανθρώπινου Δυναμικού

58%

52%

60%

Αναμένουμε αύξηση του εργατικού δυναμικού μέσω προγραμμάτων πρακτικής άσκησης και μαθητείας

57%

64%

67%

Σχεδιάζουμε τις στρατηγικές μας για πολλαπλά και αναδυόμενα εργασιακά περιβάλλοντα, χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση σεναρίων

57%

58%

62%

Γνωρίζουμε με σαφήνεια τον τρόπο με τον οποίο η ρομποτική και η τεχνητή νοημοσύνη μπορούν να βελτιώσουν την εμπειρία των πελατών

43%

44%

47%

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά στις ψηφιακές δεξιότητες των ανθρώπων τους, οι CEOs στην Κύπρο και στην Ευρωζώνη, προβληματίζονται για την διαθεσιμότητά τους στη χώρα στην οποία εδρεύει η εταιρεία τους, ενώ τους απασχολεί και το εάν το ανθρώπινο δυναμικό τους γνωρίζει πώς να χρησιμοποιήσει τις υφιστάμενες και αναδυόμενες τεχνολογίες. Οι CEOs στην Κύπρο (46%) θεωρούν ότι είναι δύσκολο να προσελκύσουν άτομα με ψηφιακές δεξιότητες και το ίδιο ισχυρίζονται και οι CEOs παγκόσμια (50%) και εκείνοι στην Ευρωζώνη (48%), γεγονός που αποτελεί μεγάλη πρόκληση για όλους.

Σχεδιάγραμμα 21: Ανησυχία για τη διαθεσιμότητα ψηφιακών δεξιοτήτων

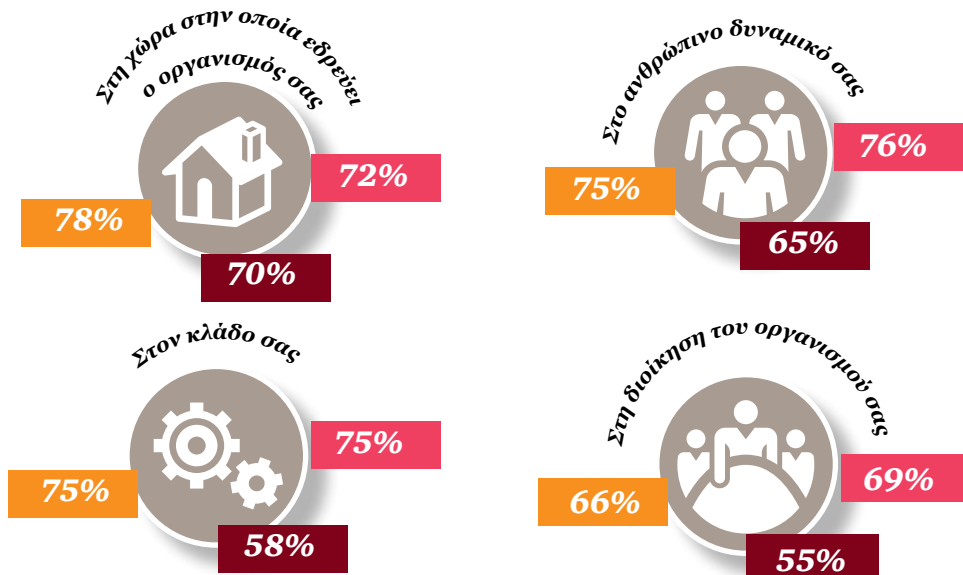
Ε: Λαμβάνοντας υπόψη τις ψηφιακές δεξιότητες, πόσο προβληματίζεστε σχετικά με τη διαθεσιμότητά τους στα παρακάτω:

Ερωτηθέντες που δήλωσαν
«Προβληματίζομαι πολύ» ή
«Σχετικά προβληματισμένος/η»

Κύπρος

Ευρωζώνη

Παγκόσμια

Σχεδιάγραμμα 22: Προσέλκυση ταλέντων με ψηφιακές δεξιότητες

Ε: Σε γενικές γραμμές, πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι να προσελκύσετε ταλέντα με ψηφιακές δεξιότητες;

Κύπρος

Ευρωζώνη

Παγκόσμια

Πολύ δύσκολο

Σχετικά δύσκολο

Ούτε το ένα ούτε το άλλο

Σχετικά εύκολο

Πολύ εύκολο

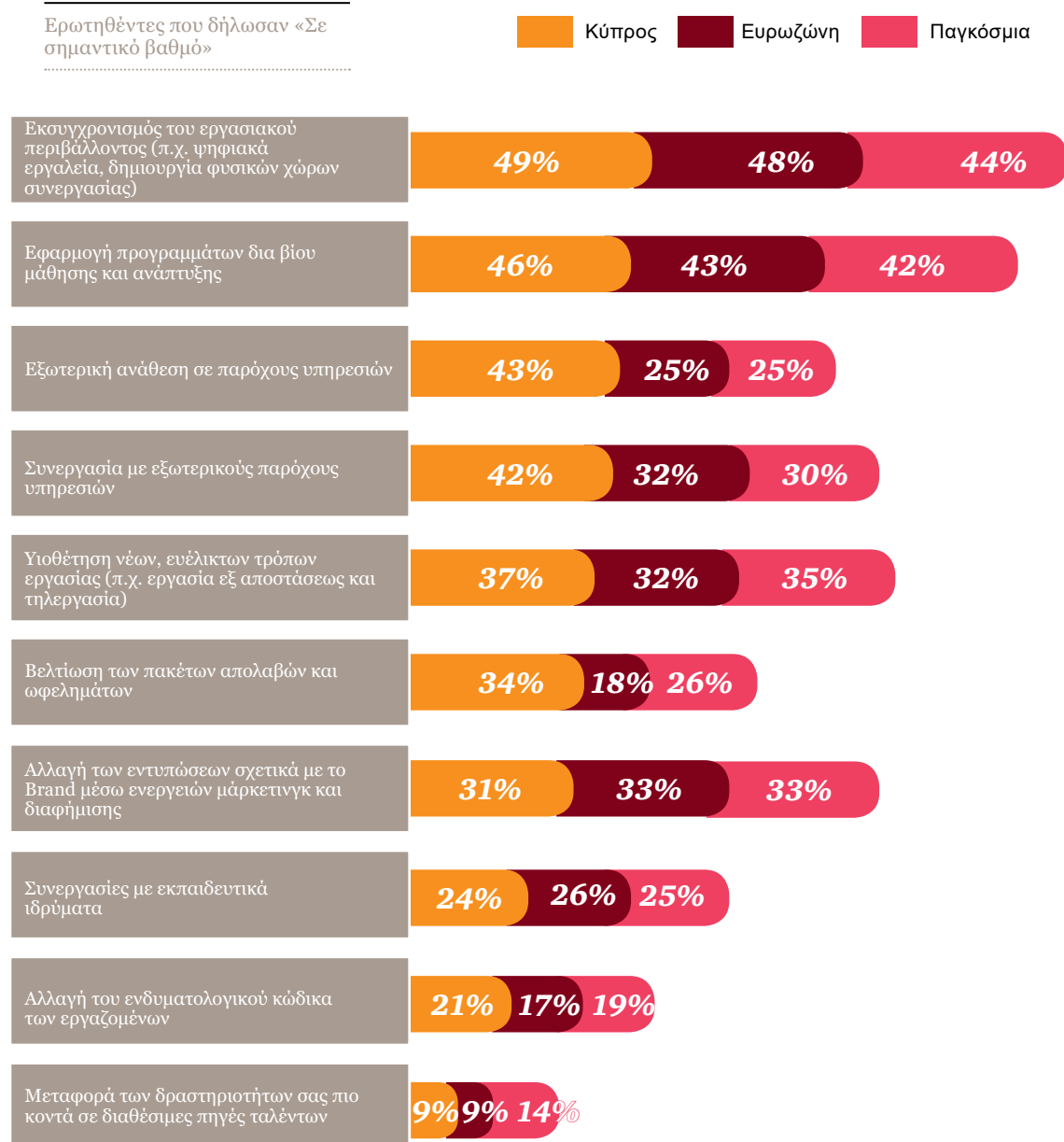
Δεν γνωρίζω

Στην ερώτηση σε ποιο βαθμό χρησιμοποιεί ο οργανισμός τους στρατηγικές για την προσέλκυση και ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων, οι CEOs στην Κύπρο με 49%, παγκόσμια με 44% και στην Ευρωζώνη με 48%, επιλέγουν να θέσουν ως προτεραιότητά τους τον εκσυγχρονισμό του εργασιακού περιβάλλοντος με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και τη δημιουργία ενός φυσικού περιβάλλοντος με έμφαση στη συνεργασία. Στη συνέχεια οι CEOs όλων των περιοχών επιλέγουν την εφαρμογή προγραμμάτων δια βίου μάθησης και ανάπτυξης.

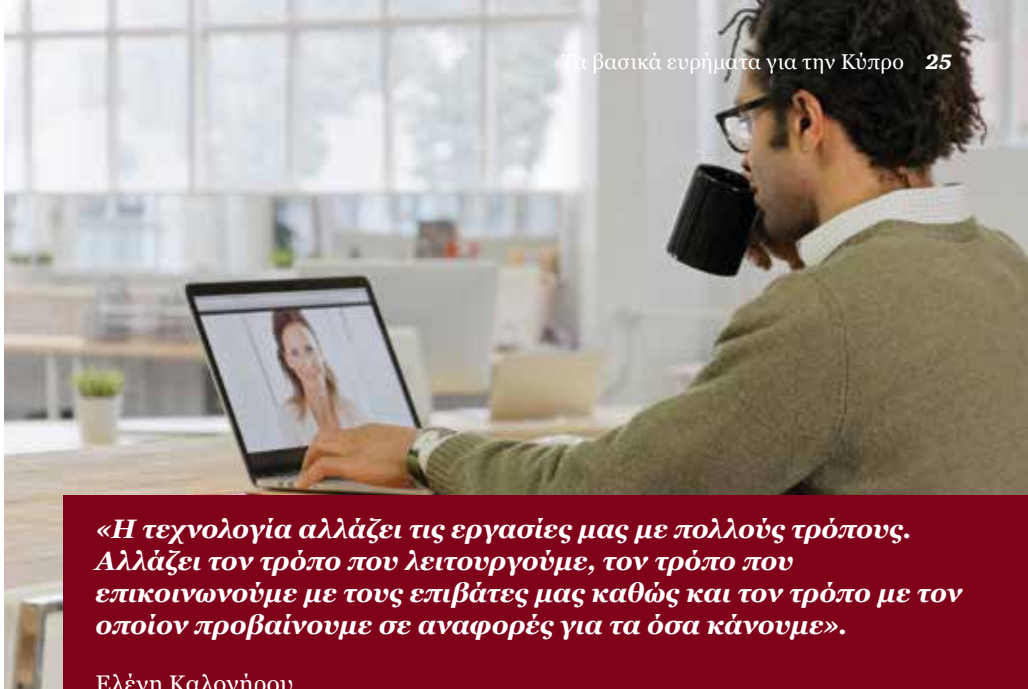

Σχεδιάγραμμα 23: Προσέλκυση και ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων

Ε: Σε ποιο βαθμό χρησιμοποιεί ο οργανισμός σας τις παρακάτω στρατηγικές για την προσέλκυση ή ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων;

Ολοκληρώνοντας, οι ίδιοι οι CEOs έδωσαν το δικό τους στίγμα στο τι είδους πρακτικές έχουν υιοθετήσει προσωπικά για την ανάπτυξη των δικών τους ψηφιακών δυνατοτήτων. Οι CEOs στην Κύπρο με 73%, παγκόσμια με 55% και στην Ευρωζώνη με 65%, απάντησαν ότι αυτό που κάνουν είναι να προσαρμόζουν όταν χρειάζεται το λογισμικό και τις υπηρεσίες που χρησιμοποιούν και στη συνέχεια το 63% των CEOs στην Κύπρο και το 52% παγκόσμια, δηλώνουν ότι φροντίζουν να διαχειρίζονται οι ίδιοι τους λογαριασμούς τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ενώ το 57% αυτών στην Ευρωζώνη δήλωσε ότι ενασχολείται με την κατανάλωση των ψηφιακών μέσων.

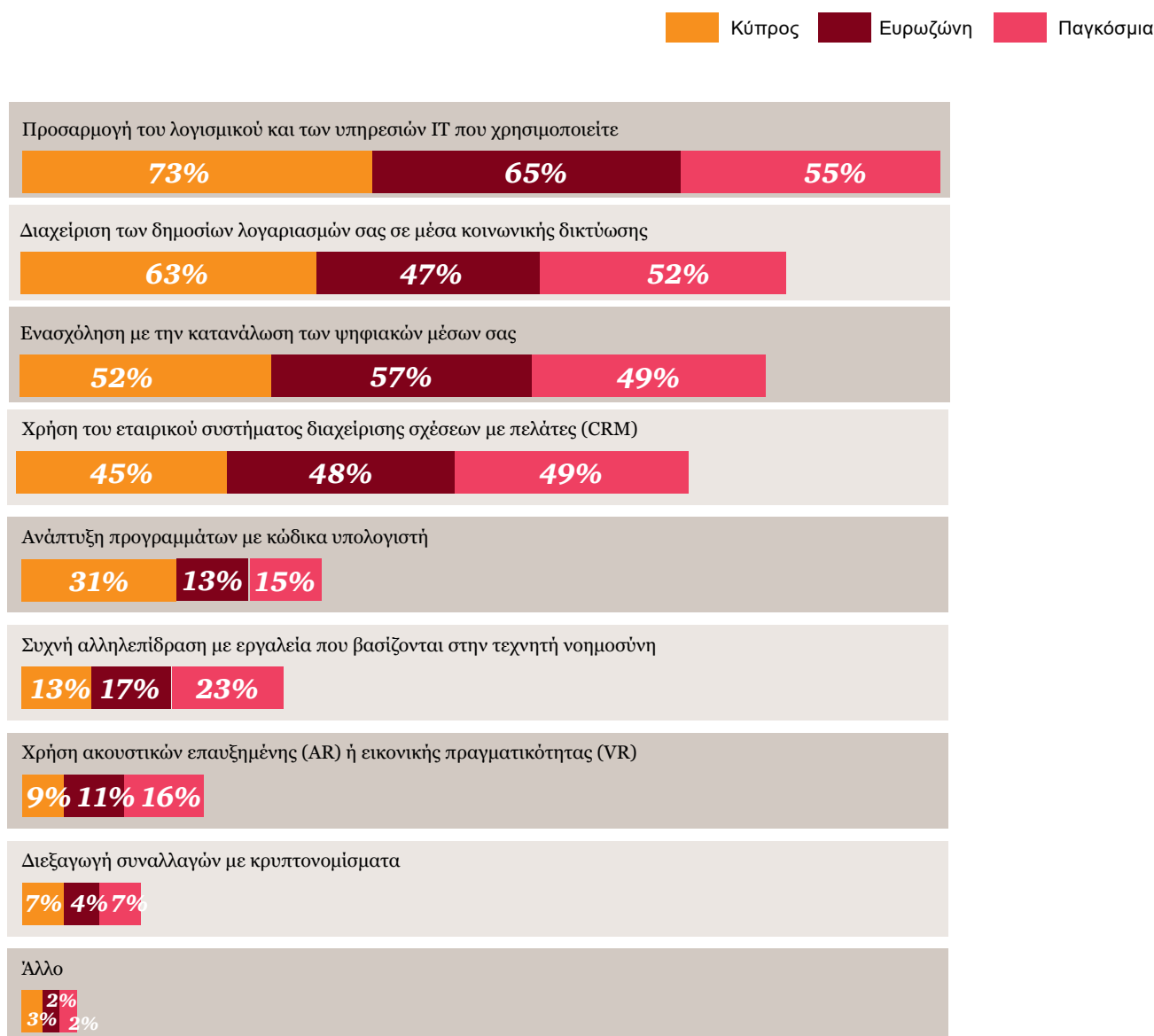

«Η τεχνολογία αλλάζει τις εργασίες μας με πολλούς τρόπους. Αλλάζει τον τρόπο που λειτουργούμε, τον τρόπο που επικοινωνούμε με τους επιβάτες μας καθώς και τον τρόπο με τον οποίον προβαίνουμε σε αναφορές για τα όσα κάνουμε».

Ελένη Καλογήρου,
Ανώτατη Εκτελεστική Διευθύντρια της Hermes Airports Ltd

Σχεδιάγραμμα 24: Δραστηριότητες για ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων

Ε: Εκτός από τη συνεργασία σας με εμπειρογνώμονες, έχετε υιοθετήσει εσείς προσωπικά κάποια από τις παρακάτω δραστηριότητες για την ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων σας;

Καταληκτικά, θα πρέπει να σταθούμε στην καθιερωμένη ερώτηση που γίνεται κάθε χρόνο στους CEOs που συμμετέχουν στην έρευνα, αναφορικά με την πρόθεσή τους να αυξήσουν, να μειώσουν ή να διατηρήσουν στα ίδια επίπεδα το προσωπικό τους, κατά τους επόμενους 12 μήνες. Το 63% των CEOs στην Κύπρο και το 54% παγκόσμια και στην

Ευρωζώνη, δηλώνουν ότι θα αυξήσουν το ανθρώπινο δυναμικό τους όταν το ποσοστό αυτό πέρυσι ανερχόταν σε 46% για την Κύπρο, σε 52% παγκόσμια και σε 49% στην Ευρωζώνη. Αύξηση στα ποσοστά αισιοδοξίας και σε αυτήν την καίρια ερώτηση, επιβεβαιώνοντας για ακόμη μια φορά ότι η ανάπτυξη θα επέλθει και εσωτερικά με την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού.

Σχεδιάγραμμα 25: Αλλαγές στον αριθμό των απασχολούμενων

Ε: Αναμένετε ότι ο αριθμός των απασχολούμενων στην εταιρία σας θα αυξηθεί, θα μειωθεί ή θα παραμείνει σταθερός κατά τους επόμενους 12 μήνες;

2018

Κύπρος

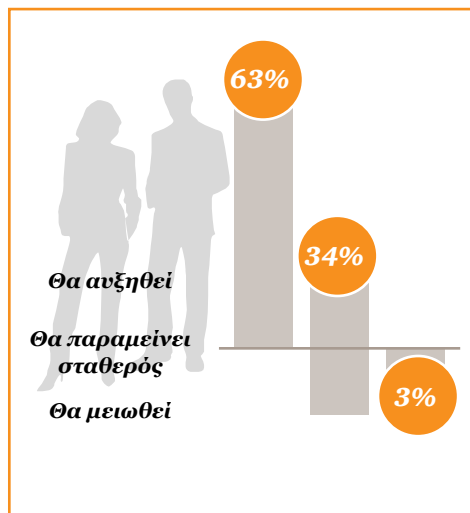

Ευρωζώνη

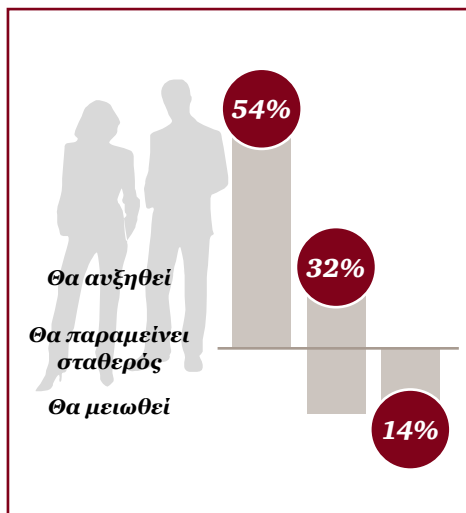

Παγκόσμια

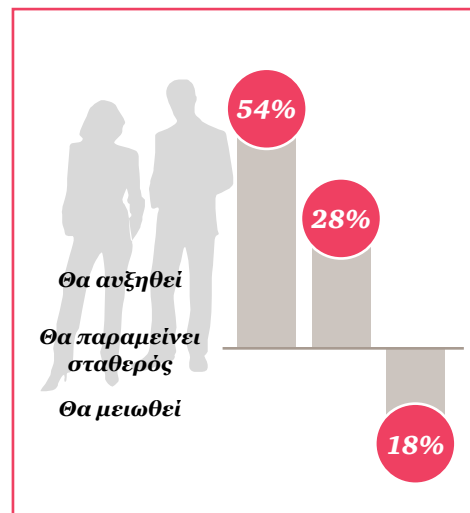
Κύπρος

Ευρωζώνη

Παγκόσμια

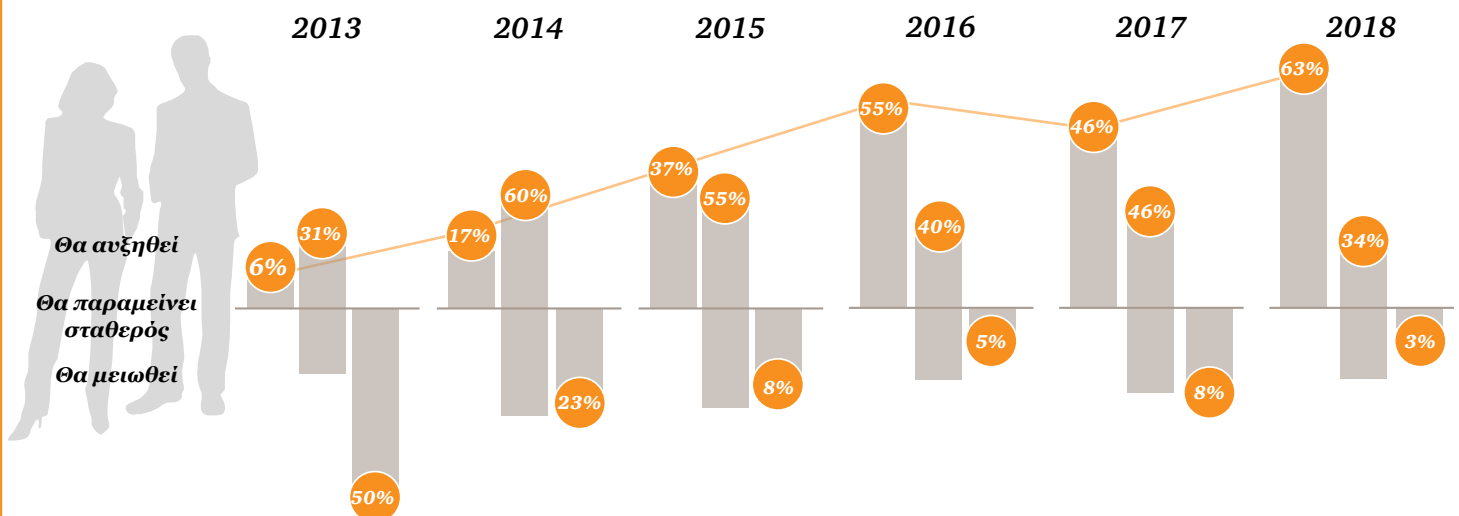

«Πιστεύω ότι η μεγαλύτερη πρόκληση σήμερα είναι η αβεβαιότητα. Βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μεγάλη αβεβαιότητα και δεν μπορούμε να προβλέψουμε με σιγουριά τι θα συμβεί στις επόμενες μέρες ή χρόνια. Ποιος είναι λοιπόν ο καλύτερος τρόπος να χειριστούμε αυτή την κατάσταση; Είναι ένα ζήτημα που πάντοτε με απασχολούσε ιδιαίτερα και έχω καταλήξει στο συμπέρασμα, ότι ο καλύτερος τρόπος, είναι να διαθέτεις ικανούς ανθρώπους που διαθέτουν το σωστό τρόπο σκέψης, την κατάλληλη εμπειρία και υπόβαθρο ώστε να αντιμετωπίσουν οποιαδήποτε κατάσταση προκύψει».

Ελένη Καλογήρου,
Ανώτατη Εκτελεστική Διευθύντρια της Hermes Airports Ltd

Κύπρος

Συμπεράσματα

Αισιοδοξία, εμπιστοσύνη, τεχνολογία, ταλέντο, ταχύτητα αλλαγών, είναι τα βασικά ευρήματα της 7ης συνεχόμενης έρευνας για τους CEOs στην Κύπρο.

Οι CEOs είναι σε εγρήγορση περισσότερο από ποτέ. Παρατηρούμε σύγκλιση στις απόψεις τους είτε βρίσκονται στην Κύπρο, είτε παγκόσμια ή στην Ευρωζώνη. Το πιο χαρακτηριστικό στοιχείο είναι η θετικότητα και η αισιοδοξία όσον αφορά στην πορεία της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης αλλά και στις προοπτικές αύξησης των εσόδων της εταιρείας των CEOs, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι ο βαθμός αισιοδοξίας τους είναι πιο υψηλός σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Στις απειλές και στις προκλήσεις, πέρα από εκείνες που αφορούν στο μέλλον της Ευρωζώνης, τη γεωπολιτική αστάθεια, το υπερβολικό παρεμβατικό ρυθμιστικό πλαίσιο και τη φορολογική επιβάρυνση, παρατηρούμε ότι κάνει την εμφάνισή της και η τρομοκρατία.

Τα δεδομένα αλλάζουν και μάλιστα με γοργούς ρυθμούς καθώς, ότι ίσχυε τη μια χρονιά ανατρέπεται την επόμενη. Τόσο η αισιοδοξία όσο και οι απειλές επηρεάζονται από το διεθνές πολιτικό σκηνικό, την κατάσταση του τραπεζικού συστήματος και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, αλλά και τις φυσικές καταστροφές, το μεταναστευτικό και τις τρομοκρατικές επιθέσεις. Είναι σημαντικό ότι η έρευνα αποτυπώνει αυτό ακριβώς, το πώς δηλαδή όλα τα παραπάνω επηρεάζουν την κρίση και άποψη των επιχειρηματικών ηγετών.

Επιπρόσθετα, οι CEOs αντιμετωπίζουν και επιχειρηματικές απειλές όπως η ταχύτητα των τεχνολογικών εξελίξεων, καθώς το μεγάλο στοίχημα είναι πώς θα

προετοιμαστούν για αυτές και πώς θα τις αντιμετωπίσουν. Για παράδειγμα, στο παρελθόν, δεν μπορούσε κάποιος να φανταστεί ότι στον επιχειρησιακό του σχεδιασμό θα έπρεπε να υπολογίσει τον σημαντικό κίνδυνο των διαδικτυακών απειλών καθώς αυτές πλέον μπορούν να επιφέρουν σοβαρές επιπτώσεις.

Αλλεπάλληλα περιστατικά τα τελευταία χρόνια με hackers και κυβερνοεπιθέσεις, παραβιάσεις των συστημάτων ασφαλείας σημαντικών οργανισμών και μεγάλων παγκοσμίως εταιριών, έρχονται να επιβεβαιώσουν ότι η τεχνολογία έχει και μια σκοτεινή όψη. Η επένδυση στην πρόληψη, στην κατάρτιση και ανάπτυξη των ανθρώπων ενός οργανισμού, όσον αφορά τις διαδικτυακές απειλές, αλλά και την ευρύτερη χρήση της τεχνολογίας, είναι απαραίτητες για κάθε οργανισμό. Οι εργαζόμενοι πρέπει να αποκτήσουν τις δεξιότητες εκείνες που θα τους εφοδιάσουν ώστε να στηρίξουν την εταιρεία τους.

Η σχέση εμπιστοσύνης με τις επιχειρήσεις μπαίνει και αυτή στο μικροσκόπιο καθώς η αυξανόμενη πίεση προς τον οργανισμό για την επίτευξη αποτελεσμάτων, μέσα σε μικρότερο χρονικό διάστημα, είναι μεγάλη πρόκληση. Είναι ξεκάθαρο πώς μόνο οι σταθερές και μακροχρόνιες σχέσεις αποπνέουν εμπιστοσύνη ανάμεσα στους εργαζόμενους και στις επιχειρήσεις τους ή τις εταιρίες και τους stakeholders τους.

Ας κρατήσουμε λοιπόν το εύρημα της αισιοδοξίας που διακατέχει τους CEOs στην Κύπρο και τον επόμενο χρόνο να δούμε πώς αυτή θα έχει μετατραπεί σε χειροπιαστό αποτέλεσμα ανάπτυξης. Και ασφαλώς, τι αλλαγές θα έχουν συντελεστεί.

Συνέντευξη με την

Ελένη Καλογήρου,

**Ανώτατη Εκτελεστική Διευθύντρια
της Hermes Airports Ltd**

Ποια θα είναι, κατά την άποψή σας, η πορεία της παγκόσμιας οικονομίας στα επόμενα χρόνια και πώς πιστεύετε ότι θα επηρεάσει την Κύπρο;

Με χαρά διαπιστώνω ότι η παγκόσμια οικονομία παρουσιάζει επιτέλους ενδείξεις ευρωστίας, δέκα χρόνια μετά την έναρξη της τελευταίας χρηματοπιστωτικής κρίσης που βιώσαμε. Φέτος, για πρώτη φορά, οι προβλέψεις για όλες τις οικονομίες, τόσο τις αναδυόμενες όσο και τις αναπτυσσόμενες, μιλάνε για ανάπτυξη. Βέβαια, κάποιες θα αναπτυχθούν πιο γρήγορα από άλλες. Το ΔΝΤ προβλέπει, κατά μέσο όρο, αύξηση του ΑΕΠ της τάξης του 3,7% συγκριτικά με πέρσι. Σε ό,τι αφορά την Ευρωζώνη, που βρίσκεται πιο κοντά σε εμάς, σίγουρα οι περιορισμένες επενδύσεις και η γήρανση του πληθυσμού επηρεάζουν τα επίπεδα ανάπτυξης, ωστόσο ακόμη και η Ευρωζώνη αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 2% μέσα στον επόμενο χρόνο. Ασφαλώς, οι κίνδυνοι παραμένουν. Και κυρίως οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι σε πυρηνικό επίπεδο που σχετίζονται με ζητήματα του Ιράν και της Βόρειας Κορέας. Επίσης, οι συνεχιζόμενοι πόλεμοι στη Συρία και στην Υεμένη, δεν μας επιτρέπουν να εφησυχάσουμε. Και τέλος, το γεγονός ότι οι κεντρικές τράπεζες αρχίζουν να αυξάνουν τα επιτόκια, ίσως αποτελεί ένδειξη ότι ο τρέχων οικονομικός κύκλος πλησιάζει προς το τέλος του, οδηγώντας ενδεχομένως σε μελλοντική μείωση της ανάπτυξης. Ευελπιστούμε, ωστόσο, ότι η ανάπτυξη θα διαρκέσει.

Τώρα σε ό,τι αφορά την Κύπρο, πρόκειται για μια μικρή, ανοικτή οικονομία της οποίας το ΑΕΠ επηρεάζεται από τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένου και του τουρισμού. Αυτό είναι πολύ σημαντικό, κι έτσι οι θετικές προοπτικές για την παγκόσμια οικονομία έχουν αντίκτυπο και στην Κύπρο. Το 2018, η ανάπτυξη στην Κύπρο αναμένεται να ανέλθει στο 3%, σε συνέχεια του 3,8% που καταγράφηκε το 2017. Γενικά λοιπόν, οι προοπτικές για τον ερχόμενο χρόνο είναι θετικές.

Τι πιστεύετε για τις προοπτικές ανάπτυξης της δικής σας επιχείρησης στα επόμενα χρόνια; Πού εντοπίζετε τις μεγαλύτερες ευκαιρίες για ανάπτυξη των εργασιών σας και τι κάνετε για να τις αξιοποιήσετε;

Οι εργασίες μας είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τον τουρισμό. Τα τελευταία χρόνια, η Κύπρος έχει σημειώσει πολύ καλές επιδόσεις ως τουριστικός προορισμός. Τα δύο τελευταία χρόνια, η αύξηση ήταν μεγαλύτερη του 35% αν και ουσιαστικά θα έλεγα ότι ήταν μεγαλύτερη του 45% στα τέσσερα τελευταία χρόνια. Αυτό είναι εντυπωσιακό. Αναμένουμε ότι η τάση θα συνεχιστεί και προφανώς λαμβάνουμε μέτρα ώστε να μπορούμε να εξυπηρετήσουμε αυτούς τους επιβάτες και να αναπτυχθούμε κι εμείς ακόμη περισσότερο. Παρατηρούμε διεθνώς μια αλλαγή στα πρότυπα της αεροπορικής κίνησης. Με αυτό εννοώ ότι στο παρελθόν η αεροπορική δραστηριότητα συνδεόταν με την αύξηση του ΑΕΠ στην κάθε χώρα, ωστόσο πέρσι για παράδειγμα, διαπιστώσαμε στην Ευρώπη αύξηση της αεροπορικής κίνησης πέραν του 8%, ένα ποσοστό αρκετές φορές μεγαλύτερο της αύξησης του ΑΕΠ στην Ευρωζώνη. Φαίνεται να διαμορφώνεται μια νέα τάση που αποδίδεται στο ότι οι

αερομεταφορείς χαμηλού κόστους έχουν διευκολύνει και καταστήσει τα ταξίδια πιο προσβάσιμα στο κοινό. Παρατηρούμε επίσης μια νέα τάση ανάμεσα στη νεότερη γενιά, η οποία θέλει να ζήσει εμπειρίες, αντί απλά να προβαίνει σε αγορές. Και αυτό είναι θετικό για τον κλάδο μας, καθώς σημαίνει ότι περισσότεροι άνθρωποι επιθυμούν να ταξιδέψουν και η τάση αυτή ενδέχεται να συνεχιστεί. Βεβαίως, θα πρέπει να λάβουμε, ως χώρα, μέτρα για να διασφαλίσουμε ότι η ανάπτυξη θα είναι βιώσιμη, ότι θα προωθήσουμε το τουριστικό μας προϊόν με τον κατάλληλο τρόπο, ότι θα έχουμε το σωστό branding ώστε να αναπτύξουμε ένα βιώσιμο πρότυπο και όχι ένα πρότυπο ώθησης και διακοπής της ανάπτυξης, όπως είχαμε πριν από πολλά χρόνια.

Ποιες είναι οι μεγαλύτερες απειλές και αβεβαιότητες που αντιμετωπίζει σήμερα ο οργανισμός σας και ποια θεωρείτε ότι θα είναι η μεγαλύτερη απειλή στα επόμενα χρόνια; Ποια μέτρα λαμβάνετε για να τις αντιμετωπίσετε;

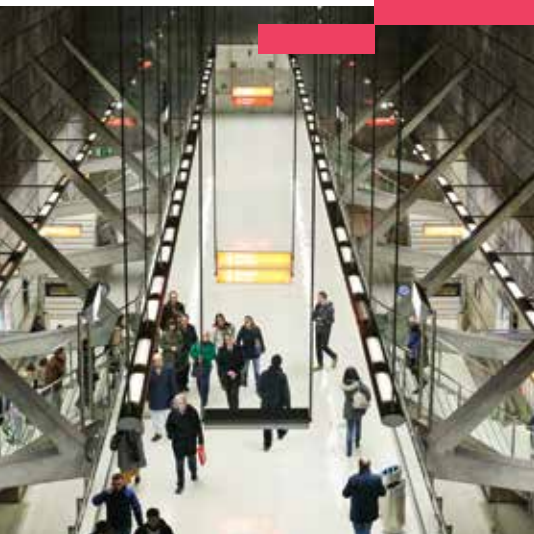
Μια από τις μεγαλύτερες απειλές για τις δραστηριότητές μας είναι η γενικότερη γεωπολιτική αβεβαιότητα που επικρατεί σε όλο τον κόσμο. Με τον ίδιο τρόπο που η γεωπολιτική αστάθεια στην περιοχή μας ευνόησε τα δύο τελευταία χρόνια, θα μπορούσε ανά πάσα στιγμή να στραφεί εναντίον μας. Πρόκειται λοιπόν για έναν υπαρκτό κίνδυνο. Επιπλέον, η τουριστική ανάπτυξη στην Κύπρο θα πρέπει να είναι βιώσιμη. Εάν δεν λάβουμε τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίσουμε την επίτευξη ανάπτυξης κατά τρόπο βιώσιμο, όπως αναφέραμε πιο πάνω, αυτό μπορεί να επηρεάσει τις εργασίες μας και είναι ένα ζήτημα το οποίο απαιτεί στενή συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς της τουριστικής μας βιομηχανίας, ώστε να επιτύχουμε το αποτέλεσμα που επιθυμούμε. Ποια μέτρα λαμβάνουμε λοιπόν; Υπάρχουν κάποιοι κίνδυνοι για τους οποίους δυστυχώς πολύ λίγα μπορούμε να κάνουμε, όπως είναι η γεωπολιτική αστάθεια. Για τους συγκεκριμένους κινδύνους, αυτό που μπορούμε να κάνουμε είναι να τους παρακολουθούμε και να προσπαθούμε να τους μετριάσουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Κάποιες φορές, η μόνη επιλογή ενδέχεται να είναι η ανακατανομή των μεριδίων αγοράς μας. Σε ό,τι αφορά τους άλλους κινδύνους, μπορούμε απλά να τους παρακολουθούμε, διασφαλίζοντας για παράδειγμα την ασφάλεια των εργασιών μας, φροντίζοντας να διαθέτουμε πάντοτε τους καταλληλότερους ανθρώπους για να αντιμετωπίσουν τα όποια προβλήματα προκύπτουν και γενικά με το να είμαστε σε εγρήγορση και να έχουμε γνώση του τι συμβαίνει στο άμεσο περιβάλλον μας.

Με ποιους τρόπους πιστεύετε ότι η τεχνολογία αλλάζει το επιχειρηματικό περιβάλλον; Ποιες συγκεκριμένες στρατηγικές χρησιμοποιείτε ή σχεδιάζετε να χρησιμοποιήσετε;

Η τεχνολογία αλλάζει τις εργασίες μας με πολλούς τρόπους. Αλλάζει τον τρόπο που λειτουργούμε, τον τρόπο που επικοινωνούμε με τους επιβάτες μας καθώς και τον τρόπο με τον οποίον προβαίνουμε σε αναφορές για τα όσα κάνουμε. Διαπιστώνουμε για παράδειγμα ότι, από άποψη λειτουργίας, ο χώρος ελέγχου των εισιτηρίων (check-in) δεν είναι όπως ήταν πριν από πολλά χρόνια, αλλά ούτε και θα παραμείνει ο ίδιος. Η Διεθνής Ένωση Αερομεταφορών (IATA) προβλέπει ότι μέσα στα επόμενα 10 χρόνια, δεν θα υπάρχουν τα παραδοσιακά σημεία ελέγχου εισιτηρίων και ζύγισης αποσκευών. Οι επιβάτες θα προχωράνε απευθείας μετά τους ελέγχους ασφαλείας στους χώρους εστίασης και καταστημάτων για να χαλαρώσουν και να περάσουν ευχάριστα την ώρα τους πριν από την πτήση τους. Βλέπουμε ήδη ότι οι επιβάτες κάνουν check-in από το σπίτι, κάποιες φορές κάνουν check-in ακόμη και τις αποσκευές τους, τις οποίες παραδίδουν πριν καν φτάσουν στο αεροδρόμιο. Όλες αυτές οι τάσεις είναι πιθανόν να συνεχιστούν. Το δεύτερο στοιχείο είναι ο τρόπος επικοινωνίας με τους επιβάτες. Με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που έχουμε σήμερα στη διάθεσή μας, είναι πολύ πιο εύκολο να βρισκόμαστε πιο κοντά στους επιβάτες μας, να διαπιστώνουμε τις ανάγκες τους και να τους παρουσιάζουμε τις καινούριες μας δράσεις. Ταυτόχρονα, αυτό βέβαια μπορεί να έχει και το αντίθετο αποτέλεσμα, διότι κατά κάποιον τρόπο δεν μπορείς να «κρύψεις»

ορισμένες μικρές δυσκολίες ή προβλήματα. Μόλις κάποιος αντιμετωπίσει κάποιο πρόβλημα, μπορεί άμεσα να στείλει ένα tweet και να το γνωστοποιήσει σε όλους. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να είσαι ακόμη πιο προσεκτικός και επιμελής με την ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρεις, αφού τώρα, αναφορές σ' αυτά είναι πολύ πιο εύκολες. Επενδύουμε λοιπόν στην τεχνολογία, τόσο σε όσα μπορεί να δει, αλλά και σε όσα δεν μπορεί να δει το κοινό. Ο χώρος ελέγχου εισιτηρίων αλλάζει συνεχώς με e-gates, κιόσκια αυτοεξυπηρέτησης, την τεχνολογία fast-track που χρησιμοποιούμε και άλλα. Ακόμη και σε τομείς που το κοινό δεν μπορεί να δει, όπως για παράδειγμα στον τομέα της ασφάλειας, δηλαδή της ασφάλειας των αποσκευών και της ασφάλειας των επιβατών, επενδύουμε συνεχώς ώστε να συμβαδίζουμε με τις τελευταίες εξελίξεις. Και βεβαίως επενδύουμε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, έχουμε αναβαθμίσει τον ιστότοπό μας, ο οποίος περιλαμβάνει σήμερα διαδραστικό χάρτη των προορισμών μας και κάνουμε όλα όσα απαιτούνται ώστε να παραμένουμε σε επαφή με την πρόοδο και τους πελάτες μας.

«Όπως και οποιαδήποτε εταιρεία, έτσι και η Hermes θέλει να δημιουργήσει αξία για τους μετόχους της, αλλά ταυτόχρονα, ο ρόλος της εταιρείας μας στην τουριστική βιομηχανία και στην οικονομία της Κύπρου είναι τόσο σημαντικός που η δυνατότητα να συνεισφέρω με αυτόν τον τρόπο με γεμίζει μ'ένα αίσθημα πληρότητας. Πιστεύω ότι θα αποτελέσει αξιοσημείωτη επιτυχία αν μπορέσω να φέρω εις πέρας αυτή την αποστολή μου».

Η απώλεια εμπιστοσύνης στον επιχειρηματικό τομέα και στους θεσμούς αποτελεί σήμερα ένα κρίσιμο ζήτημα για τους ηγέτες των επιχειρήσεων. Σε ποιον βαθμό πιστεύετε ότι η απώλεια εμπιστοσύνης έχει επηρεάσει τη σχέση μεταξύ της επιχειρησής σας και των stakeholders όπως πελάτες, προσωπικό, επενδυτές, το Κράτος, κτλ.; Ποιες στρατηγικές χρησιμοποιείτε για να χτίσετε σχέσεις εμπιστοσύνης;

Συμφωνώ ότι η εμπιστοσύνη έχει χαθεί παρόλο που πιστεύω ότι οι άνθρωποι έχουν χάσει την εμπιστοσύνη τους κυρίως στους θεσμούς, και όχι τόσο στις επιχειρήσεις. Ωστόσο, χωρίς αμφιβολία και οι επιχειρήσεις έχουν να αντιμετωπίσουν το ζήτημα της εμπιστοσύνης και αυτό είναι πολύ σημαντικό. Επίσης, αυτός είναι ο λόγος για τον οποίον οι επιχειρήσεις επενδύουν τόσο πολύ στο brand τους, κτίζοντάς το και διατηρώντας την αφοσίωση των πελατών τους γιατί, στο τέλος της ημέρας, αυτό είναι που στηρίζει την επιχείρησή και μόνο μέσω της εμπιστοσύνης μπορείς να το επιτύχεις. Τι κάνουμε λοιπόν γι' αυτό. Κατ' αρχάς, ως εταιρεία έχουμε αξίες. Οι αξίες μας υπαγορεύουν ότι πρέπει να εργαζόμαστε συλλογικά για να προσφέρουμε αριστεία ώστε να είμαστε υπερήφανοι, να ενεργούμε με ευθύτητα, αξιοπιστία και ταυτόχρονα να νοιαζόμαστε για τους πελάτες μας, τους επιβάτες μας. Οι αξίες αυτές αναγράφονται στο εγχειρίδιο των εργαζομένων μας, είναι αναρτημένες παντού στους χώρους της εταιρείας και αποτελούν τους στόχους του ανθρώπινου δυναμικού μας καθώς βάσει αυτών αξιολογείται η απόδοσή τους. Επίσης, έχουμε εισαγάγει έναν Κώδικα Δεοντολογίας επιδιώκοντας να δείχνουμε σεβασμό και να τυγχάνουμε σεβασμού στις συναλλαγές μας ως επιχείρηση. Μέσα από αυτόν τον Κώδικα Δεοντολογίας έχουμε καθορίσει τον τρόπο με τον οποίο θέλουμε να διεξάγουμε τις εργασίες μας, επιδεικνύοντας ειλικρίνεια προς τους επιβάτες και τους πελάτες μας, αλλά και σε όλους εκείνους με τους οποίους συνεργαζόμαστε. Και τέλος, στο πλαίσιο των στρατηγικών μας προτεραιοτήτων, θέλουμε να ενισχύσουμε το πώς επικοινωνούμε με τους εργαζόμενους μας καθώς σε τελική ανάλυση η στρατηγική μας υλοποιείται μέσα από αυτούς. Στόχος μας είναι να βελτιώσουμε τις σχέσεις μας με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς όπως οι πελάτες, οι επενδυτές, το κράτος, κτλ. Προφανώς αναγνωρίζουμε την ανάγκη να χτίσουμε εμπιστοσύνη και πιστεύουμε ότι μέσω των ανθρώπων μας μπορούμε να το μεταδώσουμε και σε όσους έρχονται σε επαφή μαζί μας, ευελπιστώντας ότι θα κερδίσουμε την εμπιστοσύνη όλων των εμπλεκόμενων φορέων και έτσι θα συμβάλουμε στην βελτίωση του περιβάλλοντος, γενικότερα.

Ποιες πιστεύετε είναι οι κυριότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι γυναίκες σε υψηλόβαθμες θέσεις στην Κύπρο. Τι είναι εκείνο που σας δυσκόλεψε περισσότερο στην δική σας ανέλιξη και καριέρα;

Θα ήθελα να πω ότι ποτέ δεν θεώρησα τον εαυτό μου διαφορετικό από οποιονδήποτε άλλο λόγω του φύλου μου. Πιστεύω ότι τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες αντιμετωπίζουν αντίστοιχες προκλήσεις στην καθημερινή τους ζωή. Δεν μου αρέσει να σκέφτομαι ότι υπάρχει διαφορά και όταν κάθομαι απέναντι από κάποιον δεν σταματώ για να σκεφτώ αν είναι άνδρας ή γυναίκα. Στην ουσία δεν έχει διαφορά. Είναι ένας άνθρωπος όπως κι εγώ και είμαστε όλοι εδώ για να κάνουμε αυτό που πρέπει και να επιτύχουμε τους στόχους μας. Από αυτή λοιπόν την άποψη, δεν θα ήθελα να διαφοροποιηθώ απλά και μόνο επειδή είμαι γυναίκα. Ας δούμε λοιπόν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει οποιοσδήποτε ηγέτης ενός οργανισμού. Πιστεύω ότι η μεγαλύτερη πρόκληση σήμερα είναι η αβεβαιότητα. Βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μεγάλη αβεβαιότητα και δεν μπορούμε να προβλέψουμε με σιγουριά τι θα συμβεί στις επόμενες μέρες ή χρόνια. Ποιος είναι λοιπόν ο καλύτερος τρόπος να χειριστούμε αυτή την κατάσταση; Είναι ένα ζήτημα που πάντοτε με απασχολούσε ιδιαίτερα και έχω καταλήξει στο συμπέρασμα, ότι ο καλύτερος τρόπος, είναι να διαθέτεις ικανούς ανθρώπους που διαθέτουν το σωστό τρόπο σκέψης, την κατάλληλη εμπειρία και υπόβαθρο ώστε να αντιμετωπίσουν οποιαδήποτε κατάσταση προκύψει. Και πιστεύω ότι όταν έχεις τη σωστή ομάδα, μπορείς να βρεις τους τρόπους να χειριστείς οποιαδήποτε απρόβλεπτη κατάσταση που μπορεί να αντιμετωπίσεις. Βεβαίως, θα πρέπει παράλληλα να είσαι συνεχώς σε εγρήγορση και γι' αυτόν τον λόγο παρακολουθούμε τους κινδύνους για τις εργασίες μας ώστε να μην αιφνιδιαστούμε και με την κατάλληλη μεθοδολογία, πιστεύουμε ότι μπορούμε να τους αντιμετωπίσουμε.

Τέλος, ως ο CEO της επιχείρησής σας, για ποιο πράγμα θα θέλατε να σας θυμούνται;

Το όραμα της εταιρείας μας είναι να είμαστε κορυφαία αεροδρόμια, προσφέροντας ένα προϊόν με μοναδική αίσθηση του χώρου και δημιουργώντας αξία για τη χώρα στο σύνολό της και ιδιαίτερα για την τουριστική βιομηχανία. Αν μπορώ να κάνω κάποια διαφορά σ' αυτό και να με θυμούνται για τη συμβολή μου, θα ήταν για μένα ένα ιδιαίτερα σημαντικό επίτευγμα. Όπως και οποιαδήποτε εταιρεία, έτσι και η Hermes θέλει να δημιουργήσει αξία για τους μετόχους της, αλλά ταυτόχρονα, ο ρόλος της εταιρείας μας στην τουριστική βιομηχανία και στην οικονομία της Κύπρου είναι τόσο σημαντικός που η δυνατότητα να συνεισφέρω με αυτόν τον τρόπο με γεμίζει μένα αίσθημα πληρότητας. Πιστεύω ότι θα αποτελεί αξιοσημείωτη επιτυχία αν μπορέσω να φέρω εις πέρας αυτή την αποστολή μου. Και τέλος, θεωρώ ότι αν καταφέρω να με θυμούνται για τις αξίες μου, αυτό είναι επίσης, πολύ σημαντικό. Οι αξίες μου είναι εξαιρετικά σημαντικές για μένα και δεν θα έκανα σε καμία περίπτωση συμβιβασμούς. Έτσι, εκτός από την επιτυχία μου ως ηγέτης, αν με θυμούνται ως ένα άτομο που πάντοτε συμπεριφερόταν αμερόληπτα και ισότιμα και κατάφερε να επιτύχει όλους τους στόχους κατά τρόπο ηθικό, αυτό, πιστεύω, θα ήταν μια πολύ καλή υστεροφημία για οποιονδήποτε.

ΡωC Κύπρου

Είμαστε δίπλα σας για να δημιουργήσετε την αξία που αναζητάτε μέσα από ποιοτικές υπηρεσίες και εξειδικευμένες λύσεις. Μαζί χτίζουμε σχέσεις εμπιστοσύνης, σας λέμε τα πράγματα με το όνομά τους και σας στηρίζουμε σε εκείνα που αύριο θα αποδειχτούν σημαντικά.

Προσαρμόζουμε την τεχνογνωσία των σχεδόν 1000 επαγγελματιών μας στην Κύπρο και τη δύναμη του παγκόσμιου δικτύου μας με περισσότερους από 236,000 επαγγελματίες σε 158 χώρες, στις δικές σας ανάγκες για να κάνετε τη διαφορά.

Σ' ένα απαιτητικό και γεμάτο προκλήσεις επιχειρηματικό περιβάλλον, οι επαγγελματίες μας μοιράζονται τη γνώση και την εμπειρία τους. Σας παρέχουμε ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών που ανταποκρίνονται ακόμη και στις πιο σύνθετες ανάγκες σας.

Ελεγκτικές Υπηρεσίες

Συμβουλευτικές Υπηρεσίες

Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Φορολογίας

Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Έμμεσης Φορολογίας

Νομικές Συμβουλευτικές Υπηρεσίες

Υπηρεσίες Διεθνών Ιδιωτών Πελατών

Υπηρεσίες Φορολογικής Συμμόρφωσης & Στρατηγικής

Η εξειδίκευσή μας στους πιο κάτω τομείς, σας παρέχει τα πλεονεκτήματα της τεχνογνωσίας και της εμπειρίας μας.

Τραπεζικός Τομέας

Τομέας Μεταφορών

Τομέας Ενέργειας

Τομέας Φιλοξενίας & Αναψυχής

Λιανικές πωλήσεις, εξυπηρέτηση καταναλωτών & μεταποίηση

Επενδυτικά Ταμεία

Ανάπτυξη γης & Κατασκευαστικός Τομέας

Επενδυτικές εταιρείες

Ασφαλιστικός Τομέας

Τομέας Τηλεπικοινωνιών

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.pwc.com.cy για να ανακαλύψετε τα οφέλη που μπορούμε να σας προσφέρουμε.

Τα γραφεία της PwC στην Κύπρο

Λευκωσία

Διεύθυνση: PwC Central,
Λεωφόρος Δημοσθένη Σεβέρη 43
CY-1080 Λευκωσία, Κύπρος
Τ.Θ. 21612, CY-1591 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ +357 - 22555000,
Φαξ +357 - 22555001

Λεμεσός

Διεύθυνση: City House, Οδός Καραϊσκάκη 6,
CY-3032 Λεμεσός, Κύπρος
Τ.Θ. 53034, CY-3300 Λεμεσός, Κύπρος
Τηλ +357 - 25555000,
Φαξ +357 - 25555001

Πάφος

Διεύθυνση: City House,
Λεωφόρος Γρίβα Διγενή 58,
CY-8047, Πάφος, Κύπρος
Τ.Θ. 60479, CY-8103 Πάφος, Κύπρος
Τηλ +357 - 26555000,
Φαξ +357 - 26555001

Στοιχεία επικοινωνίας για την PwC Κύπρου

Ευγένιος Χρ Ευγενίου

Διευθύνων Σύμβουλος

T: +357 22 555 000

evgenios.evgeniou@cy.pwc.com

Λιάκος Μ Θεοδώρου

Συνέταιρος

Επικεφαλής Ελεγκτικών &
Συμβουλευτικών Υπηρεσιών

T: +357 25 555 000

liakos.m.theodorou@cy.pwc.com

Θεόδωρος Παρπέρης

Συνέταιρος

Επικεφαλής Φορολογικών & Νομικών
Υπηρεσιών

T: +357 22 555 000

theo.parperis@cy.pwc.com

21^η Ετήσια Παγκόσμια Έρευνα της PwC για τους CEOs

Κωνσταντίνα Λογοθέτη

Επιχειρησιακή Διευθύντρια

Marketing & Communications

T: +357 22 555 108

konstantina.logotheti@cy.pwc.com

Ευχαριστίες

Η PwC αναγνωρίζει, με μεγάλη εκτίμηση τη συμβολή των 67 CEOs από την Κύπρο οι οποίοι έχουν λάβει μέρος στην 21^η Ετήσια Παγκόσμια Έρευνα για τους CEOs. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στην κυρία Ελένη Καλογήρου, Ανώτατη Εκτελεστική Διευθύντρια της Hermes Airports Ltd.

Η 21^η Παγκόσμια Έρευνα για τους CEOs είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα www.pwc.com/ceosurvey

www.pwc.com.cy/ceo-survey

Στόχος μας στην PwC Κύπρου, είναι η οικοδόμηση εμπιστοσύνης και η επίλυση των προβλημάτων. Το παγκόσμιο δίκτυο της PwC αποτελείται από περισσότερους από 236.000 ανθρώπους σε 158 χώρες και όλοι μαζί δεσμευόμαστε να προσφέρουμε υψηλή ποιότητα υπηρεσιών όσον αφορά τις Ελεγκτικές & Συμβουλευτικές αλλά και τις Φορολογικές και Νομικές Υπηρεσίες. Μοιραστείτε μαζί μας ότι σας απασχολεί. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε μας στο www.pwc.com.cy

Το περιεχόμενο αυτό προορίζεται για γενική ενημέρωση, και δεν μπορεί να αντικαταστήσει την εξειδικευμένη επαγγελματική συμβουλή.

© 2018 PricewaterhouseCoopers Λτδ. Με επιφύλαξη όλων των νομίμων δικαιωμάτων. Ο όρος PwC αναφέρεται στην PwC Κύπρου και σε ορισμένες περιπτώσεις πιθανόν να αναφέρεται στο δίκτυο της PwC. Ο κάθε ένας οργανισμός-μέλος αποτελεί ξεχωριστή νομική οντότητα. Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλώ επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.pwc.com/structure.